

CVETJE

Z URLOV
S V. FRANCISKA

1226 ~
1926

TEBI O SERAF LUBEZNI

Vsebina 5.—6. zvezka.

	Stran		Stran
Frančiškov pogreb	65	Stališče tretjerednikov do časopisja	82
Bog poveličuje sv. Frančiška s čudeži	66	Spomini iz misijonskega življenja	84
Kedo grdi spomin sv. Frančiška?	68	Razgled po serafinskem svetu	94
Asketična šola ali vadnica popolnosti	71	Dopisli	95
Mali oficij blažene Device Marije	78	Priporočilo v molitev	96
Zidanje nove cerkve sv. Frančiška	80	Zahvala za uslišano molitev	96

„Cvetje“ izhaja v začetku vsakega drugega meseca. Naročnina znaša za celo leto 10 Din. — Naslov za naročila: »Cvetje«, frančiškanski samostan v Ljubljani.

Na znanje! Vsem naročnikom: Kateri ste že naročili slavnostni ali jubilejni (oktoberski) zvezek Cvetja, hvala vam lepa! Kateri ga še niste in ga želite imeti, se zglasite z naročnino 10 Din, ki jo pošljite po priloženi položnici do konca majnika. Če ga bo kedo naročil ali plačal pozneje, ga bo dobil, dokler bo kaj preostalih v zalogi, toda le za 15 Din. — če ne bo stal še več radi stroškov za boljši papir, raznih klišejev in slik. V ta namen smo priložili položnice. Če dobi položnico kateri, ki je že poravnal naročnino za jubilejni zvezek, naj jo shrani ali še bolje, če pošlje po nji kak dar za novo cerkev sv. Frančiška, zlasti tisti, ki še niste nič poslali. Samo zapišite zgoraj zunaj roba položnice cerkev sv. Fr.

Vsem tretjerednikom: Če bi želel kečo izmej naših tretjerednikov potovati letos v Rim in Asiz skupno z Orli, naj se pravočasno zglesi v Ljubljani v Ljudskem domu. Odpotovali bodo okoli 1. septembra, 8. sept. bi prišli nazaj. Cena za vožnjo po železnici, za stanovanje in hrano znaša 1250 Din; od tega morate 200 Din takoj poslati. Za druge stroške in potrebe mora vsagdo sam skrbeti. Sicer se pa tisti, ki bi nameravali iti v Asiz z Orli, dajte podučiti glede potovanja in stroškov pri zvezi Orlov.

Za potovanje v Asiz bodo dovolile italijanske državne železnice znižane cene: za posamezne osebe 30 odstotkov, za skupine nad 250 oseb 50 odstotkov; te znižane cene bodo veljale za vožnjo v Asiz in nazaj od 26. julija 1926 do konca oktobra 1927. Oni, ki se bodo poslužili tega znižanja cen, bodo mogli iti tudi v Rim, na Verno in v Grečo, — mogoče tudi v Padovo, v Pompeji in Loreto. Zadnjega še ne vemo, ker še ni uradno naznanjeno. Imeti bodo pa morali potniki za to posebno legitimacijo, ki bo stala za tujce 25 lir. Kedor želi bolj natančnega pojasnila naj se obrne na naslov: Comitato Internazionale Franceseano, Gruppo Movimento Forestieri „Casella 16“ Assisi. Umbria. Italia. — Sicer bomo pa o tem še sporočili, kedar bomo kaj bolj natančnega zvedeli.

Književnost.

Tretjerednikom priporočamo knjige, ki jih dobite pri upravništvu Cvetja:

1. **Življenja pot**, nov tretjeredni molitvenik, ki obsega najvažnije novejše določbe papežev, seznamek odpustkov in premišljevanja za te dneve,

CVETJE

XLIII. tečaj.

V Ljubljani, maj - junij 1926.

5.-6. zvezek.

P. ALFONZ FURLAN:

Franciškov pogreb.

Pri Franciškovem mrliskem odru so čuli celo noč ne samo njegovi učenci, temuč tudi drugi ljudje, opazovali so mrliča molili in peli psalme in druge svete pesmi. Eni so odhajali, drugi prihajali, mnogi pa celo noč vztrajali pri mrtvem truplu moža, katerega so spoštovali v življenju in sedaj po smrti častili ko svetnika in se mu priporočali. Če bi bilo ležalo Franciškovo truplo na mrtvaškem odru tri dni, bi bilo premalo, da bi je obiskali vsi, kateri so želeli videti svetnika zadnjikrat. Odločili so za pogreb takoj naslednji dan, v nedeljo dopoldne 4. oktobra, ker je bila menda takrat navada, mrliče takoj drugi dan po smrti pokopavati in ker so se Asižani bali, da jim ne bi drugi dragocenega zaklada oropali. Tomaž iz Čelana, ki se je vdeležil pogreba, ga tako popisuje: „Bratje in Franciškovi duhovni sinovi so se združili z množico ljudi, ki so prihajali iz bližnjih mest in krajev, in so želeli vdeležiti se tako velike slovesnosti, ter so vso noč peli svete pesmi. Zaradi sladkega veselja in svetlobe lučic se je zdelo kaker da bi angelji čuli. Zjutraj zgodaj je prišla prav velika množica iz Asiza sè vso duhovščino (škofa ni bilo, ker se je takrat mudil na garganski božji poti). Vzdignili so sveto truplo s kraja, kjer je umrl, peli so hvalne pesmi in trobentali, ko so ga frančiškani nesli gori v mesto. Vsak je nesel v roki oljično vejico ali kako drugo zelenje, da so skazovali večjo čast svetemu pogrebu; imeli so pa tudi goreče sveče na potu in so mogočno prepevali svete pesmi“ (Facchinetti 47).

Mej potjo so se vstavili pri cerkvi Sv. Damijana, kjer je živela Klara sè svojimi redovnicami drugega Franciškovega reda. V to cerkev so prinesli truplo sv. Frančiška in je postavili tik okna, pri katerem so imeli navado redovnice obhajati, in kjer so se zdaj zbrale, da bi videle truplo očetovo četudi mrtvo. Žalostne so gledale in poljubovale rane svojega mrtvega ustanovitelja. Klara je celo poskušala izdreti žebelj iz rane na roki, pa se ji ni posrečilo. Jokale so in zdihovala: „Oče, oj oče, kaj bomo zdaj počele? Zakaj si zapustil nas uboge? Komu boš izročil nas prežalostne? Zakaj nisi

dovolil, da bi bile me pred teboj umrle — zdaj si nas zapustil tako žalostne! Kaj bomo počele, ko nas ne boš več obiskoval, kaker si bil vaju?

Oj, s teboj je šla vsa naša tolažba in je ne bomo nikedar več imele, tukaj za svet pokopane . . . O britka ločitev, o kruta poslovitev!“ (Facchinetti 478).

Odtod so nesli Frančiškovo truplo v cerkev Sv. Jurja. Semkaj je hodil Frančišek v šolo, tu je prvič pridigal, naj ljudje Boga ljubijo in pokoro delajo. V tej cerkvi je bila na to slovesna sv. maša v črni mašni obleki za Frančiška. Po sveti maši in navadnih molitvah za mrtve so položili Frančiškovo truplo v cipresno krsto, jo zaprli, in nesli v majhin prostor „svetišče“ imenovan in je postavili na nizek oder. Tu je bilo shranjeno Frančiškovo truplo dokler so izklesali iz velike skale grob s težkim pokrovom. Asižani so dali narediti veliko in težko rakev zato, da ne bi kedo ukradel trupla Frančiškovega. Ko je bila ta rakev narejena, so jo postavili v grobnico v imenovani cerkvi, vanjo so položili krsto s truplom Frančiškovim in so težak pokrov nanjo zavalili. To je bil Frančiškov prvi in začasni grob, v katerem je počival do 25. majnika 1230. l. ko so ga ta dan prenesli v novo cerkev na Rajskem griču. (Facchinetti 480).

Brat Elija, vrhovni predstojnik vsega reda, je vsem bratom v pismu sporočil smrt sv. Frančiška in je zapovedal, naj opravijo molitve za mrtve in naj vsaki mašnik naj opravi tri svete maše za rajnega Frančiška (P. Q. Müller str. 165—167). Frančišek takrat še ni bil mej svetnike prištet; zato so smeli zanj moliti in maševati.

Bog poveljuje sv. Frančiška s čudeži.

sveti Frančišek je ljubil Boga nad vse in je tudi druge spodbujal z besedo in sè zgledom naj ga ljubijo. Posnemal je Jezusa in je zelo spòkorno živel, veliko molil, se postil in sveto živel. Bog mu je pa zato dajal izredne, nenavadne milosti, kaker dar prerokovanja, spoznavanja misli drugih in čudeže delati. Dal mu je oblast čez stvari, divje živali kaker n. pr. čez krvoločnega volka, plahe srne, divje zajce itd. Ptiči so se vsedali na njegovo ramo in na roke; divji sokol ga je na Verni vsako jutro zgodaj ob določeni uri budil, da je molil jutranjice. Ako je bil v gozdu, so se zbirale okrog njega divje živali; ako je bil v vasi, na cesti ali na polju, so k njemu prihitele lastovice, škranjčki, grlice in drugi ptiči in so še le odleteli, ko jih je blagoslovil in jim ukazal oditi in hvaliti Stvarnika.

Bog je dal Frančišku dar, da je pomnožil kruh, vino, kaker n. pr. duhovniku v Terni, da je mogel postreči gostu. Svojim učencem je večkrat pomnožil potrebno hrano.

V mestu Narni v Italiji je prosil škof Frančiška, da naj blagoslovi moža, ki je trpel na hudem trganju; Frančišek je naredil čezenj križ od glave do nog in prenehalo je vsako trganje.

V Bevanji je živela slepa ženska; Frančišek je pomazal sè slino njene oči in je precej spregledala. Mnogo bolnikov je ozdravelo, ko so pokusili kruh, katerega je imel svetnik v roki ali vodo, v kateri je bil namočen njegov pas.

Frančišek je večkrat izgnal hudega duha iz obsedenih. V mestu Kastelji v Italiji je šel huđi duh v neko žensko; poklicali so Frančiška in ga prosili pomoči. Komaj je hudemu duhu zapovedal, naj gre iz ženske, jo je ves divji zapustil in ni šel nikedar več vanjo.

Po svetem Frančišku je Bog tudi mrtve obujal. Tomaž Čelan našteva mnogo mrtvih, ki so bili na priprošnjo sv. Frančiška obujeni. Naj sledi tu samo par slučajev.

V Dubrovniku v Dalmaciji je bila trgatev; neki mladenič Gerladin se je pri trgatvi tako ponesrečil, da se je poslopje nanj podrlo in ga je ubilo. Mrtvega so priporočili sv. Frančišku; mladenič, ki je imel zmečkano glavo oživi in je bil popolnoma zdrav. (Čelan 372, Facchinetti 502).

Sv. Bonaventura omenja tale čudež: V vasi Montemaranu pri Beneventu v Italiji je umrla ženska, ki je zelo častila sv. Frančiška. V odprti krsti so jo že prenesli v cerkev; tu je začela duhovščina peti molitve za mrtve; kar se mrtva vzdigne v krsti in prosi zraven stoječega duhovnika, svojega spovednika, naj jo spove. Rekla mu je glasno pred ljudmi: „Po svoji smrti bi morala biti obsojena v strašno ječo, ker se nisem spovedala greha, katerega se hočem zdaj obtožiti. V svojem življenju sem zelo častila Frančiška; on je zame prosil, in tako sem deležna milosti, da sem se vrnila v svoje truplo, da se spovem zamolčanega greha in si tako zaslužim večno življenje; precej po ti opravljeni spovedi bom šla v obljubljeni mir.“ Trepetaje je spoved opravila pri trepetajočem spovedniku in ko je prejela sveto odvezo, se je v krsti zopet vlegla in je zaspala v Gospodu.“ (Leg. maj. 16.)

Isti svetnik našteva še 14 oseb, ki so bile rešene v smrtni nevarnosti: 5 ženskih ki so bile pri porodu rešene smrti, 8, ki so se rešili na morju, 8 slepcev, ki so spregledali, več težko bolnih, 5 je bilo rešenih iz ječ in še mnogo drugih.

Kedo grdi spomin sv. Frančiška?

udno vprašanje! Ali je kak človek na svetu, ki bi tega moža, tega človekoljuba, tega za vse blago vedno vnetega svetnika grdil? In to v letu, ko celi katoliški in tudi nekatoliški svet slavi na vse mogoče načine spomin sedme stoletnice njegove smrti? Predsednik italijanske vlade, ki ga ne smemo prištevati mej pobožne ljudi, ta fašistovski glavar je izdal zelo lepo pismo o sv. Frančišku in vabi vse Lahe, naj dostojno proslavijo sedmo stoletnico Frančiškove smrti. Zato je tudi v letošnjem letu na svetnikov smrti dan 4. oktober zapovedan državni praznik. V Rimu, Milanu in drugod postavljajo Frančišku lepe spominike. Sploh se v Italiji povsod pripravljajo na koliker mogoče slovesno praznovanje obletnice smrti. Pa tudi drugod hočejo proslaviti ta spomin. V Cirihi (Zürich) v Švici mu gradijo lepo cerkev, ravno tako v Parizu v delavskem okraju mesta, pri nas pa v Šiški. Veliko knjig in listov so že izdali in bodo še izdali v Frančiškovo proslavo, v vseh deželah pripravljajo romanja v Asiz, še celo iz Brazilije bodo šli tja za 2. avgust. Povsod so za Frančiška navdušeni, povsod ga slavijo, spoštujejo in visoko častijo — le v naši ubogi, zatirani in razkosani Sloveniji se je našel človek, ki grdi Frančiškov spomin. Da ne bi kedo rekel, da kaj pretiravamo, zato navajamo doslovno napad na sv. Frančiška Asiškega, kaker ga je prinesla „Domovina“ dne 5. marca 1926: „Kot mladenič je bil Ivan Frančišek Bernardone zelo velik veseljak, krokar, pretepač, ljubitelj žensk, razkošnih pojedin in krasnih oblek. V Asiziju je veljal za najbolj razuzdanega fanta, ki se ga je bal vsakdo in pred katerim so matere skrivale svoje lepe hčere. Grdih bab pa ni maral in se je norčeval iz njih.“

Kaj je bil nagib temu grdemu napadu? Ali morda politično sovraštvo? Vemo da je politika večkrat strast, ki človeka zapelje, da v naglici in jezi hitro kaj reče, četudi krivično in nepremišljeno. Napada na Frančiška ni moglo roditi politično sovraštvo, saj je živel pred 700 leti.

Ali ga je rodila nevednost? Tudi ta ne. Za tako nevednega pisavca Domovine nimamo, da bi ne imel pri rokah nobenega Frančiškovega življenjepisa, če piše o njem. Na razpolago imam več kot dvajset različnih Frančiškovih životopisov, od teh več kot tretjino spisanih od nekatoliških pisateljev, a nihče ne pove v njegovi mladosti kaj takega, kar mu podtika „Domovina“.

Nagib k napadu na Frančiška je moglo biti le sovraštvo do vsega, kar je katoliško. Sv. Frančišek, katerega proslavlja celi svet, je katoliški svetnik.

Domovina navaja ko vir, iz katerega je črpala, protestantovski Brockhausov konverzacijski leksikon. Pogledali smo vanj, pa ta v Frančiškovi mladosti ne pove družega ko to, da „je bil lahkomišelne narave (leicht-sinniger Natur).“ Vse drugo, kar Domovina pristavlja je golo izmišljotina.

Vsak mora priznati, da je med lahkomišelnim, veselim fantom in razuzdancem, pred katerim nobena ženska ni varna, velik razloček. Le Domovina tega razločka ne pozna.

Najboljši raziskovavci in poznavavci Frančiškovega življenja, bodisi katoliški ali nekatoliški, katerih veljavo priznava ves kulturni svet, pišejo o mladinskem življenju sv. Frančiška povsem drugače. Protestant Sabatier, ki predava letos po dve uri na teden o Frančišku Asiškem na francoski univerzi v Strasburgu, piše o njegovi mladosti takole: „Ostal je vedno čist in ljubezniv, in se je skrbno ogibal vsakega nizkega ali lascivnega izraza.“ (Vie de S. François d'Assisi, str. 9 44 izdaja Paris 1920.)

Podobno piše konvertit Jörgensen: „Zgleden je bil v vsakem oziru, kar tiče njegovo razmerje do drugega spola; znano je bilo med prijatelji, da se v njegovi navzočnosti ne sme spregovoriti nobena nedostojna beseda. Če se je to zgodilo, je pokazal takoj resen, da celo strog obraz, in ni odgovoril. Kaker vsi, ki so čistega srca, je imel sv. Frančišek veliko spoštovanje do skrivnosti življenja.“ (Der hl. Franz. v. Assisi str. 20) Jörgensen je povzel te podatke po enem izmed najstarejših popisov življenja sv. Frančiška Asiškega, ki je znan pod imenom: Trije tovariši („Tres socii“ I, 3). Pravtako piše Fakineti (Facchinetti) in nešteti drugi. Dokler nam Domovina ne navede prvotnih virov o življenjski mladosti sv. Frančiška in nam istih znanstveno ne utemelji, tako dolgo moramo smatrati njeno sramotenje sv. Frančiška ko laž in obrekovanje.

Dobro ji je odgovoril naš dnevnik „Slovenec“ 7. marca 1926 v uvodnem članku, kjer pravi mej drugim: Ugotavljamo, da je „Domovina“ . . . edini list na svetu, ki je ob 700 letnici enega največjih, najbolj ljubeznivih in najbolj socialno čutečih svetnikov katol. Cerkve vrgel kepo umazanega blata na njegov spomin! Sramota za vse tiste Slovence, ki tak list bero ali ga celo naročajo! Celi svet bi sè zaničevanjem gledal na vas, ki tak list podpirate, če bi vedel za vas. Dobro, da smo tako majhini, pa pazite da Bog ne bo iztrebil še to milijonsko peščico z obličja zemlje . . .

V zaničevanje Frančiškovega spomina je pa morala protiverska Domovina potegniti tudi tretjerednike. O njih piše: „Današnji tercijalci in tercijalke so često marsikje najhujši prepirljivci, opravljivci in klevetniki: greše z jeziki, rokami in trebuhí ter delajo zgago po premnogih občinah, sovražni vsemu, kar je lepo, mlado in napredno.“ (Domovina 5. marca 1926). To je popis naših slovenskih tretjerednikov! Ali je pravi, ali je resničen? Blizu trideset let je, odkar vodim tretji red v raznih krajih Slovenije: na Goriškem, na Štajerskem, na Kranjskem. Našel sem posamezne, ki so se kaj pregrešili z jeziki v opravljanju, v kakem domačem prepiru, a da bi v tem grešili vsi ali večina od njih, tega nisem našel. Velika večina je bila povsod: na Goriškem, na Kranjskem in na Štajerskem povsod zelo dobra in v lep zgled celi občini. Kje so torej tisti „največji prepirljivci, opravljivci in klevetniki, ki greše z jeziki? Povejte nam imena tistih tretjerednikov in tretjerednic, ki so največji prepirljivci, opravljivci in klevetniki! Imenujte jih, pa bote našeli svoje tovariše in tovarišice, naših tjetjerednikov in tretjerednic

ne bote našli. — greše z jeziki: grehi jezika so mnogoteri: laž, opravljanje, obrekovanje, kletev, kriva prisega, nečisti pogovori in pesmi! Naši tretjeredniki se varujejo vsake laži — o opravljanju in obrekovanju smo že povedali, kar vemo, da je resnično; preklinjevalci naši tretjeredniki niso, vaši pristaši so pa pogosto bogokletniki; krivih priseg ni od naših kriv niti eden — ali je morebiti Vaših kedo? In nečisto govorjenje in prepevanje je našim neznano — iščite te vrste grehov jezika mej svojimi, mogoče jih najdete mnogo... mnogo...? Poglejte podlistke svojih časnikov... ozrite se v gledišča, v zasebno življenje, v bare — čim dalje brskate, bolj smrdi, pa ta smrad ne prihaja od naših tretjerednikov, ampak od vas samih!

— grešijo z rokami: Ali kradejo? Tatov in tatic mej nami ni. Goljufov in oderuhov tudi ne. Korupcijonistov? Iščite te in one v svojih vrstah in jih bote našli!

— greše s trebuh: kako? Tega ne razumemo. Ali s pijančevanjem? Naši niso pijanci; če so vaši, naj se poboljšajo ti. Pa pijanec se spreobrne, ko se v jamo zvrne.

— delajo zgago po premnogih občinah: Povejte no, po katerih občinah; povejte samo par teh premnogih občin in kakšno zgajo delajo.

Zadnji očitki: sovražni vsemu, kar je lepo, mlado in napredno. Tu pa povejte bolj točno, kaj imenujete Vi lepo, mlado in napredno, potem bomo še mi označili svoje stališče o tem — da ne bomo samo frazerji. Mej tem pa oglejte v bolnišnici št. 4 in napravite statistiko o naših tretjerednikih in Vaših pristaših; ravno to storite glede kaznilnice na Miklošičevi cesti in o takih zavodih, ki jih plačujejo občine. Morebiti bote tisti, ki imate zdrave možgane, spoznali, da so Frančiškovi tretjeredniki dobri ljudje, koristni ne le Cerkvi, ampak tudi občini in državi.

Opazke: K spisu v Domovini bi še pripomnili sledeče:

Točno ni, da bodo obhajali jubilej le frančiškanski samostani; obhajala ga bo prav cela Italija — vlada in Cerkev, Francoska, Španska, Nemčija, Amerika, deloma tudi Angležka — v Jugoslaviji pa vsaj frančiškani in tretji red.

Napačno je: „a ob enem je študiral učene knjige.“ Frančišek učenih knjig sploh nikoli ni študiral, študiral je za trgovca.

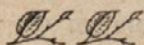
Napačna je trditev: „Ker se je kmalu in izredno dobro naučil francoski, ga je oče namesto Ivan klical Frančišek.“ Ta trditev ni nikjer utemeljena. Frančišek se je učil francoščine najberže od svoje matere, oče ga je pa imenoval Frančišek, t. j. Francošček, ker je bil rojen v času, ko je oče bil po kupčijskem potu na Francoskem.

Napačno je pisati: „Frančišek je odvedel Klaro Scifi“. Klara je sama odšla v samostan, Frančišek jo je sprejel in preoblekel.

Pravtako zgodovinska neresnica je trditev Domovine: „Ko je l. 1226. umrl, so se mu po sočasnih poročilih prikazale po telesu Kristove rane.“ Zgodovina namreč spričuje, da je sv. Frančišek dobil svoje rane dve leti pred svojo smrtjo meseca septembra ok. praznika povišanja sv. Križa 1224.

Kar piše o frančiškanih poznejše dobe, o tem je potrebno omenil „Slovenec“ in bomo o tem ob prvi priliki še govorili.

Z nekako drznostjo je „Domovina“ v ta spis postavila sliko Frančiškove cerkve v Asizu, spodaj pa podpis: „Cerkev, katero je postavil Musolini“. Slika cerkve je slaba na slabem papirju, vendar je to slika cerkve, v kateri počiva truplo sv. Frančiška na rajskem griču. Ta cerkev je zidana od l. 1228 do 1238. Tedaj Musolini še ni živel in nobenemu človeku na svetu ni znano, da bi bil on postavil kako cerkev. „Domovina“ zahteva mnogo nevednosti od svojih bravcev.

P. KAJETAN KOGEJ:

Asketična šola ali vadnica popolnosti.

TRETJI DEL.

O sredstvih popolnosti.

(Dalje.)

6. Premišljevanje — sredstvo kršč. popolnosti.

Bistvo premišljevanja.

Premišljevanje je najboljša notranja molitev. Bog je podaril človeku tri dušne sile ali zmožnosti: spomin, razum in voljo. Ker smo pa zato na svetu, da Boga častimo, ljubimo in mu služimo, zato je naša dolžnost posvetiti Bogu vse tri dušne moči, zlasti pa srce (voljo), ki je sedež ljubezni. Bog sam to zapoveduje: „Ljubi Gospoda svojega Boga iz celega svojega srca in iz vse svoje duše in iz vseh svojih moči.“ Te svoje dušne zmožnosti pa darujemo Bogu pred vsem ravno v premišljevanju. Vzemimo primer: Ti hočeš premišljevatati smrt. Na pomoč pride najprej spomin, ki ti navaja Jezusove besede: „Spominjaj se svojih poslednjih reči in vekomaj ne boš grešil.“ Potem si v svojem spominu predstaviš človeka, kaker si ga kedaj že videl umirati ali si ga gledal na mrliškem odru. Spomin ti predstavi umirajočega — v bolečinah onemoglega, pojemajočega — domači, sosedge in drugi stoje okoli, nekateri molijo, drugi se solzijo, vsi pa pričakujejo zadnjega zdihljeja — smrt se bliža, zdajzdaj bo dovršila svoje delo . . . Tako deluje spomin. Ob enem ž njim pa dela druga dušna sila t. j. razum, ki ti govori: Ta človek mora umreti, vsi moramo umreti — te resnice ne more nihče utajiti. „Ljudem je odločeno enkrat umreti“ — kaker je ta človek moral umreti, bom moral tudi jaz. Umreti bom moral, ker sem Adamov otrok, zakaj „smrt je plačilo za greh.“ „Po enem človeku je prišel greh na svet in po grehu smrt in tako je smrt na vse ljudi prišla.“ Da bom umrl je gotovo, pa ne vem, kedaj, kako in kje. Smrt je gotova, negotove so pa okoličnosti moje smrti. Umrl bom le enkrat, ker sem se enkrat tudi rodil. Ker pa človek le enkrat umrje — tako sklepa razum dalje — ali se ne spleča, tako živeti,

da bom srečno umrl? Tako približno deluje razum. Potem razmotriva naprej o pomočkih srečne smrti — česa naj se varujem: greha — kaj naj storim: spovej se, delaj pokoro, obžaluj itd.

Sedaj pa nastopi tretja dušna moč, volja in srce. Začne pa s kakimi pobožnimi čustvi in nagibi, n. pr. takole: „Moj Bog, vse to mi je znano, vse to verujem in vender se moje življenje malo strinja z mojo vero. Sram me je, če se spominjam grehov svojega življenja in male pokore, ki sem jo dosedaj storil. Kakšna bi bila moja smrt, ke bi sedaj nastopila? Nehote začneš ponižno prositi: Križani Jezus, usmili se moje uboge duše! Ne pokliči me takoj na sodbo — obžalujem vse, zlasti te grehe . . . vse bom popravil s pokoro . . . Tega in tega greha ne bom nikoli več storil, zaradi njega se najbolj bojim smrti in sodbe božje. Marija, pribežališče grešnikov, prosi zame, da bom to tudi izpolnil!

Iz tega posnamemo, da je premišljevanje tista notranja molitev, pri kateri delujejo vse tri zmožnosti naše duše: spomin, razum in volja, in prav v tem obstoji bistvo premišljevanja.

Vrednost premišljevanja.

Ustna molitev je dobra, lahko zelo dobra, vender je pa več vredna premišljevalna molitev. S tem ustni molitvi nič ne odzvamemo na njeni vrednosti in ji tudi ne smemo, ker jo je Sin božji sam učil. A tudi premišljevalno molitev je Jezus učil, saj je cele noči prečul v molitvi, — brez dvojbe v premišljevalni molitvi.

Sv. Cerkev rabi pri svojih obredih le ustne molitve; tudi večina kristjanov pozna le ustno molitev. Navadnemu kristjanu torej ustna molitev zadostuje v zveličanje. Kedor se pa hoče povspeti do višje ali najvišje popolnosti, je brez premišljevanja dosegel ne bo.

Sv. pismo pravi, da pravični iz vere živi. Zato lahko trdimo, da se kristjan posveti le v toliki meri, v koliker ga prešinjajo načela sv. evangelija in vzvišene resnice krščanske vere. Zbog tesnega stika, ki je mej razumom in voljo, mej duhom in srcem, prehaja vtis verskih resnic iz prvega v drugega. Srce zažari v ognju ljubezni in se vname za krščansko resnico in čednost. — Človek se oklene Boga, oklene se njegove postave, očita si svojo dosedanjo nezvestobo, ponižuje se pred Bogom, dela sklepe za prihodnost in se prenavlja v svojem bistvu. In vse to dela v premišljevanju. Kako odlična molitev je torej premišljevanje!

Premišljevanje te uči nadalje spoznavati minljivost sveta in vrednost tvoje duše, ono ti daje moč varovati se vsega hudega, ker tvoje srce se sveto vnemo napolnuje do božje postave in njegove svete volje.

Brez premišljevanja je človek enak bolniku, katerega želodec ne prenaša hrane. Vse moči tvoje duše bodo opešale, če ne premišljuješ. David spričuje o sebi: „Moje srce se je vnelo v meni, in v mojem premišljevanju se je ogenj vžgal“ (Ps. 38, 4).

Vsi učeni in pisavci duhovnega življenja zelo hvalijo in povišujejo premišljevalno molitev. Po njih mnenju prihaja iz nje prava modrost t. j. tista znanost o Bogu in božjih rečeh, ki nas gotovo pripelje do popolnosti. Na premišljevanje mnogi obračajo besede sv. pisma: „Ž njo vred pa mi je došlo vse dobro, slava brez mere po njenih rokah“ (Modr. II).

Odlično pa je premišljevanje tudi zato, ker ima veliko podobnost sè sv. obhajilom; tukaj se človek druži z Bogom po kruhu življenja, pri premišljevanju pa po besedi življenja, ki jo daje Bog okušati premišljujoči duši.

Odličnost premišljevanja se da prej občutiti kaker pa popisati. Če je od Boga razsvetljeni možje tako povišujejo, mora gotovo nekaj posebnega biti. Hugon od sv. Viktorja, ta notranji mož, pravi: „Premišljevanje je za molitev tako potrebno, da ne more biti popolne molitve, če se pred njo ne izvrši premišljevanje ali je ne spremlja. Kako se motijo tisti, ki svojega ubošva ne razmišljajo in v nespoznanju sebe ničesar Boga ne prosijo, ali pa prosijo kaj tacega, kar ni pravo; taki kmalu postanejo mlačni in leni v duhovnih zadevah“ (Prim. Hasenöhrl: Betr. I. 519). Sv. Edmund je pri vsaki dani priložnosti povdarjal premišljevalno molitev, rekoč: „Na tisoče se jih moti, ki opravljajo mnogo molitev. Kar tiče mene, bi raje pet besed izgovoril od srca in pobožno, nego stotisoč mrzlo in brez duše.“ Vzemimo si k srcu svetnikove besede in bomo na sebi skusili, kako so se naše molitve ogrele po premišljevanju!

Korist premišljevanja.

Premišljevanje vodi k vedno večjemu spoznanju.

Če nikedar ne premišljujemo, smo brez pravega vodnika na potu popolnosti. Brez premišljevanja ne vidimo božje ljubeznivosti, ne spoznamo važnosti tega življenja na zemlji, ne življenja onstran groba; v temi tavamo in smo samim sebi največja uganka. Človeku ni zlépa kaka stvar tako malo spoznana ko njegovo lastno srce, pa tudi ni nič težavnjšega od spoznanja samega sebe. Če ne premišljujemo svojih strasti, če ne poizvedujemo po svojih navadah in nagnenjih, če se ne poglobimo v notranjost svoje duše, živimo in umrjemo, ne da bi kedaj spoznali sebe in svojih dušnih sovražnikov, katere mogoče celó za prijatelje imamo. — Ta navidezen prijatelj bo z nami živel in z nami umrl in ob mrtvaški sveči bomo še le spoznali, kako smo bili ogoljufani (Prim. Huguet: Chritstl. Vollkh. in B. str. 282.)

Da se toliki nesreči izognemo, bo prav, če se sprijaznimo s premišljevanjem, ki nam že v zemeljskem življenju odpira dušne oči. Sv. Terezija piše: „Čeprav se nam zdi, kaker ne bi imeli nobenih nepopolnosti, jih vendar veliko vidimo, če nam Bog odpre oči, kar se navadno dogaja v premišljevanju.“ Sv. Lovrencij Just. pa pravi: „Nič ne brzda človeškega srca bolj ko premišljevanje . . . Sè vstrajno vajo se značaj utrdi, misli očistijo, duhovna samota vzljubi. Po njem se veselimo v Bogu, um se bistri, jezik zadržuje in duša se povzdigne k visokim in svetim rečem. (De cast. connub. c. 22.)

Kaj čuda potem, da svetniki premišljevanja ne morejo prehvaliti in da so s premišljevanjem več dosegli, ko z lastnim trudom in napornim učenjem. Po čednosti in učenosti sloveči Suarez je imel navado reči, da raje izgubi vse svoje z velikim trudom pridobljeno znanje, kakor eno samo uro vsakidanjega premišljevanja.

Tudi hudobni duh pozna korist premišljevanja; vse stori, da bi nas odvrnil od premišljevanja. On dobro ve, da je duša, ki ne premišljuje, enaka vrtu brez vode in ognjišču brez ognja. Star puščavnik je rekel; „Videl sem v nekem samostanu meniha premišljevat v njegovi celici; hudič pa je stal pred celico in ni mogel noter, dokler je premišljeval. Ko je pa popustil v svojem premišljevanju, tedaj se je nemoteno splazil v celico (Leben der Väter).

Sv. Bernard je tako gorel za premišljevanje, da je je vsem, ki so stopili v njegov red, nujno priporočal: „Verujte mi,“ je govoril, „verujte mi, ker govorim iz skušnje, vi boste pri vaših premišljevanjih našli v gozdih, kar ste zastonj iskali v knjigah. Drevesa in skale vas bodo učile, česar vas niso mogli naučiti najbolj izvedeni mojstri.“

Premišljevanje je potemtakem res drevo spoznanja dobrega in hudega, zato pa, duša moja, izprašaj se, ali se ne izplača, da se resnobno poprimeš tako koristne, pobožne vaje? Če premišljevanje opuščáš, izgubila boš okus za notranje občevanje z Bogom, vedno bolj hladna boš, sčasoma mrzla in slednjič se boš sama v sebi posušila.

Premišljevanje podžiga dušno gorečnost.

S pomočjo premišljevalne molitve ne popustimo od prvotne gorečnosti, če zadenemo na težave in neuspehe pri našem delovanju. Premišljevanje nas hitro zdrami, da se zavedamo opomina sv. Pavla: „Nič ni, kateri sadi in nič, kateri priliva, ampak Bog je, ki daje rast“ (I. Kor. 3, 7). S premišljevanjem dosežemo, da ostanemo na višku gorečnosti. Vsi veliki delavci v vinogradu Gospodovem so bili stanovitni v premišljevanju.

Premišljevanje nas ohranja na zlati srednji poti in stori, da ne skrbimo preveč za svoje telo, premalo pa za svojo dušo in za zveličanje bližnjega. Ono nas spodbada k mnogim delom in žrtvam, kakor je podžigalo sv. očeta Frančiška, kedar je šlo za blager kake neumrjoče duše.

V premišljevanju se naša dušna gorečnost venomer nanovo vžiga, tako da z veseljem sprejemamo naše žrtve poklica. Ob urah in nočeh tihega premišljevanja pred križem pri sv. Damijanu, Porcijunkuli, na Verni in drugih samotnih krajih je Bog govoril sv. Frančišku, tu je Frančišek vžgal tisti serafinski ogenj, ki ga podžigal, da je bil pripravljen pretrpeti smrt za Kristusa in človeške duše. — Tudi ti, serafinska duša, ne boš ostala mrzla pri pogledu tolikih nevarnosti, katerim so izpostavljene dragocene človeške duše, če boš ljubila premišljevanje (Prim. Hasenöhr I. 245).

Premišljevanje vodi v popolnost.

Če je premišljevanje že koristno tistim, ki hočejo krščansko živeti, koliko bolj bo še le koristno tistim, ki hočejo biti popolni. Brez premišljevanja duša ni deležna tistega duhovnega veselja, ki ji tako prija, da more srčno stopati po potu popolnosti in donašati žrtve, ki jih terja stan popolnosti.

Kako zaželjena je kristjanu večkrat notranju tolažba! Če te v duhovnem življenju nikoli ne okusi, se rada vtihotapi duhovna mlačnost in začne iskati tolažbe pri stvareh in v stvareh. Četudi pristopa taka duša večkrat, morebiti vsaki dan k sv. obhajilu, vender hira in medli brez duhovnega veselja in notranje tolažbe in ne čuti na sebi nikakih posebnih sadov pogostnega sv. obhajila. Da jih je toliko nezadovoljnih sè svojim dušnim napredkom, bo glavni vzrok v pomanjkanju premišljevanja. Premišljevalna molitev nagiba dušo, da se z večjim pogumom oprime popolnega življenja.

Kedor opravlja vsakidanje premišljevanje, ta navadno tudi veliko moli, tam je tudi dosti navadne molitve, kedor pa nič ne premišljuje, tak tudi družih molitev dosti ne opravlja in kar moli, je pogosto samo blebetanje ustnic. Kako zelo pa je molitev potrebna, o tem smo že preje govorili. Brez pretiravanja lahko trdimo, da zanemarja skrb za zveličanje, kedor se odpove molitvi, kedor se pa odpove premišljevanju, se odpove popolnosti. Premišljevanje je tisto sredstvo, ki boljša in pospešuje naše usne molitve, ker so vsled premišljevanja boljbolj notranje in popolne. Sv. Terezija uči: „Če tako govorim, da s celo dušo pazim in vidim in razumem, da govorim z Bogom, in na to bolj pazim ko na besede, ki jih izgovarjam, potem je jasno, da opravljam skupaj notranjo in zunanjo molitev.“ (Weg zur Vollk. K. 22).

Mej vsemi milostmi, ki jih naklanja premišljevalna molitev, ima prvo mesto ljubezen. V premišljevanju se učiš spoznavati širino, dolžino, višočino in globokost ljubezni božje, učiš se umevati, po besedah apostolovih, vsako spoznanje presegajočo ljubezen Kristusovo. Ta ljubezen pa pripelje v tvoje srce vse druge čednosti in dela življenje že na tem svetu nebeško. V ljubezni pa obstoji vsa popolnost. Lepo je to misel razložil sv. Krizostom z besedami: „V popolni molitvi, kaker je notranja molitev, dobijo ljudje od Serafinov žarečo ljubezen, od Kerubinov popolnost znanja, od Sedežev počitek in mir, in od Oblasti oblast nad sabo, od Moči moč zoper hudobnega duha, od Kreposti dušno velikost v nenavadnih dogodkih, od Knezov modrost vladanja, od Nadangeljev nevpogljivo srčnost v težavah življenja, od Angeljev voljno pokorščino v vsem“ (K psalmu 38).

Kedo bi si na vse povedano upal reči, da premišljevanje ni koristno, ali da je z njim izgubljen čas? Res je, da dobro opravljena ustna molitev vodi k popolnosti, pa vodi k nji le s počasnimi in negotovimi koraki, premišljevalna molitev pa vodi k višji popolnosti, s hitrimi koraki in gotovo.

Potreba premišljevanja.

Mej vsemi sredstvi, ki nam pomagajo v nebesa, nimamo razen sv. zakramentov močnejšega in boljšega kakér premišljevanje. Oglejmo si to trditev bolj od blizu.

Premišljevat moramo, če hočemo prejeti obilno milosti.

Če hočemo od Boga prejeti potrebne milosti, moramo moliti; če hočemo prejeti posebne in obilne milosti, je treba premišljevat. Premišljevatna molitev je širok in globok kanal, po katerem se pretakajo studenci nebeških milosti. Če milosti ne prosimo, jih tudi ne prejmemo; če milosti ne prosimo v premišljevatni molitvi, ne bomo deležni prav posebnih in izrednih. Ustna molitev doseže marisikaj, še veliko več doseže premišljevanje.

Premišljevat moramo, če hočemo živeti po resnicah svete vere.

Premišljevanje je potrebno, da ne postanemo neobčutni za vzvišene resnice sv. vere. Te resnice sicer verujemo, toda vera vanje je večkrat slabotna in brez življenja in srce vkljub naši veri ostaja prazno. S premišljevanjem pa se poglobimo v te resnice, da nas prešinejo, ganejo, pretresejo; pri tem se razvijajo dobri sklepi za bodočnost. Če pa ne premišljujemo resnic sv. vere, ne bomo nikoli po njih tudi živeli. Kaj pa imamo potem od krščanstva še na sebi? K večjemu ime kristjan! (Prim. Huguet: Vollk. in B. str. 381).

Premišljevat moramo, če hočemo izpolnjevati dolžnosti.

Kedor hoče dolžnosti izpolnjevati, jih mora poznati in se jih zavedati. Če jih pa nikoli ne premišljuje, nanje pozabi in jih ne izpolnjuje. In vendar imamo velike dolžnosti v življenju! Imamo dolžnosti do Boga, do bližnjega, do sebe; dolžnosti ki jih nalaga pravičnost, spodobnost, ljubezen. Kako jih moremo spoznati, če jih ne premišljujemo? In kje naj jih razmišljamo, ako ne v molitvi t. j. v premišljevatni molitvi. Ta nam še le pokaže njih svetost, potrebo, obseg in obveznost, ta nas sili k njih izpolnjevanju, ta nam kaže plačilo zanje v večnosti.

Tretjerednikom je pa premišljevanje še iz družega vzroka potrebno. Sè vstopom v tretji red ste se zavezali — ne sicer pod grehom — a zavezali ste se izpolnjevati tudi tretjeredne dolžnosti, ki jih nakladajo obljube in sv. Vodilo. Ako hočeš te svoje redovne obveznosti zvesto držati, ne gre drugače, kaker da jih moraš večkrat premišljevat in prositi za milost stanovitne zvestobe. Kaj misliš, zakaj je toliko tretjerednikov v spolnjevanju sv. Vodila tako mlačnih? Zato ker ne premišljujejo ne tretjerednih dolžnosti, ne milosti, ki jih zvesto izpolnjevanje Vodila daje, ne vzvišenosti in vrednosti tretjega reda. Ke bi vsi tretjeredniki večkrat o tem razmišljali, bi bili od prvega do zadnjega samo dobri tretjeredniki.

Premišljevat moramo, če se hočemo trajno vstavljati grehu.

Sv. Pavel piše: „Čutim pa drugo postavo v svojih udih, katera se bojuje zoper postavo mojega duha“ (Rim. 7, 23). Besede velikega apostola nam pričajo, kako yelik boj ima človek, če se hoče stanovitno vstavljati

grehu. Kje dobiti pomoč? Sv. Alfonz pravi: „Kar je ogenj za železo, to je premissljevanje za dušo in akoravno je mrzlo železo zelo trdo in se da težko kovati, je je vender mogoče kovati, če je razbeliš v ognju.“ — Če hočeš spolnjevati božje zapovedi, stanovske dolžnosti in obveznosti tretjega reda, moraš imeti mehko, podučljivo srce. S pomočjo milosti božje, katero zagemajš iz premissljevanja, pa postaneš mehak in podučljiv. Brez premissljevanja pa ostane srce trdo, trmasto, uporno; tako srce se ne more vstavljati grehu in se lahko pogubi.

Zakaj je na svetu toliko greha in tako malo čednosti? Ker ni premissljevanja. Tisti, ki bi moral največ premissljevati, najmanj premissljuje in to je moderni človek. Današnji človek gazi po blatu in v njem išče zadoščjenja, na večnost pa komaj obrne kako misel. Ke bi saj včasih malo premislil, kaj se pravi žaliti Boga, najpopolnše bitje; ke bi prevdarjal, da je vsled greha Sin Božji moral umreti; ke bi si v srce vtisnil misel, da zasluži za en sam smrtni greh večno pogubljenje — kaj mislite: ali bi še hotel, ali bi še mogel smrtno grešiti? Mož iz stare dobe piše: „Hudobija, ki jo pri katoliških kristjanih obžalujemo, ne prihaja toliko iz pomanjkanja vere, mariveč iz pomanjkanja premissljevanja. Svetno misleči ljudje navadno ne tajijo resnic sv. vere, pa tudi na te resnice nikoli ne mislijo; zato živijo, kaker bi ne verovali.“

Najboljše sredstvo zoper smrtni greh je premissljevanje. Sv. Terezija trdi, da ne moreta istodobno v človeku prebivati smrtni greh in premissljevanje. Pri družih pobožnih vajah smrtni greh še ni izključen, toda pri premissljevanju je. Človek bo opustil ali greh ali premissljevanje, z obema se ne bo sprijaznil. Sv. Alfonz pa pravi: „Skušnja uči, da tisti, ki marljivo gojijo premissljevanje, ne padejo v nemilost božjo; ako bi se jim pa to vender kedaj primerilo, se vedno kmalu streznejo in k Bogu obrnejo, samo če ne opustijo notranje molitve (Cibo dell' anima I. 293).

Premisljevanje izpreobrne hudodelca.

Roka pravice je segla po velikem zločincu in ga vrgla v ječo. Mnogo krivic je imel na svoji vesti, vender se je pa vselej zgrozil pri spominu na smrtno obsodbo, ki ga je čakala. O Bogu ni hotel vedeti nič. Goreč misijonar ga je obiskal, a zločinec se ni dal omajati. Misijonar položil pri odhodu sv. razpelo na tak kraj, da ga je mogel zakrknjeni hudobnež videti tudi v temnici in mu reče: „Zarotim te, da večkrat premissljuješ Križanega, ki je umrl za grešnike in te kliče h pokori!“ Pustil mu je tudi drobno knjižico duhovnih vaj s prošnjo, naj porabi lepo priložnost in bere iz nje. Ubogi jetnik sluša — ne dolgo potem se je ves skesan spovedal svojemu duhovnemu dobrotniku. Pri preiskavi je skesano spoznal vse svoje krivice, katerih je bil tožen, pa tudi druge, za katere nihče ni vedel. Vsled odkritosrčne in skesane obtožbe so ga prestavili mej druge manjše zločince, na katere je blagodejno yplival s svojim lepim zgledom in besedo, tako da

se je ječa izpremenila v hišo božjega blagoslova in spokornosti. Toda preden se je vršila glavna obravnava, je spokornik nevarno zbolel. Umirajoč je rekel: „Trdno upam, da mi bo Gospod milostljiv; upam, da sem vse grehe, s katerimi sem žalil predobrotljivega Boga, obžaloval; toliko časa sem živel brez ljubezni božje, a čutim, da ga sedaj ljubim. „S takimi občutki je šel v večnost. — Premišljevanje ga je rešilo (Huguet, Christl. V. 389).

Premišljevanje je torej ognjena peč, pri kateri se ogreje pravični in grešnik!

Mali oficij blažene Device Marije.

(Razlaga.)

Drugi nokturn.

Psalm 44.

Ta psalm je, če ne izmed vseh 150 psalmov najlepši, pa gotovo eden izmed najlepših in je mesijanski psalm, ki se nanaša izključno na Mesija. Ni ga prav lahko razumeti. Po zunanji obliki je ženitovanjska pesem, ki poveljuje lepoto in prednosti kraljevega ženina, tolaži nevesto, ki je zapustila dom in opisuje prijetnosti v novem domu. Pa to je le zunanja barva psalma; po notranji vsebini pa opeva nebeškega kralja, ki vlada na veke nebo in zemljo, sv. Cerkev, narode. Pevcu prekipeva srce v ljubezni do tega kralja; tako da hitijo misli v naglici naprej, zato se izraža: „moj jezik je pero pisarja hitrega.

Na to opisuje kralja Mesija: njegovo zunanjo lepoto, ki je odsvit notranje lepote, „zato ga je Oče blagoslovil na veke.“ Na to povdarja njegovo moč v vojski v štirih naslednjih vrsticah, njegov prestol in pravičnost s katero vlada; čednosti njegovega vladanja so znane daleč, kaker vonj dišečih rastlin. Za tem se obrača pevec na kraljico in opeva njeno lepoto in čednosti. Zlata oprava, pisan plašč in obleka zaznamuje posebno bogastvo in lepoto čednosti.

Besede, ki se obračajo v tem psalmu na nevesto in kraljico, so sv. očetje prenesli na Marijo. Iz kraljevega rodu Davidovega je po nji tudi Jezus „sin Davidov“. Marija je nevesta nebeškega kralja. Po nji se je Jezus v včlovečenju zaročil s človeško naturo; zaroči se pa tudi po posvečujoči milosti sè vsako dušo; zato je vsaka v milosti živeča duša nevesta Kristusova, katere lepota se še večja po sv. obhajilu. Prav posebno so pa neveste Kristusove one duše, ki se iz ljubezni do nebeškega ženina odrečejo vsaki zemeljski ljubezni in se v devištvu njemu posvetijo. Marija je pa devic devica, ki je to deviško lepoto višje cenila ko čast materinstva. Besede tega psalma rabi sv. Cerkev prav pogosto v mašnih molitvah, zlasti na Marijine praznike, prav

posebej pa na praznik Marijinega oznanenja. Drugi Adam (Kristus) je potreboval pomočnice. Izbral je Marijo, da je po nji človek postal ter je odrešil človeški rod. Tako je druga Eva (Marija) posredovala, da je bila škoda, ki jo je napravila prva Eva, zopet poravnana, ne sicer v vseh nasledkih, a vendar v najhujših. Želel je kralj njeno lepoto, ne zunanjo in telesno, pač pa notranjo: „ozrl se je na ponižnost svoje dekle“, izbral jo je za svojo nevesto po angelju Gabrijelu in Marija je pozabila na svoj rod in na hišo svojega očeta ter izgovorila važno besedo: „zgori se“. Vedela je iz prerokovanj, da jo čaka veliko trpljenje, sedmeri meč bolečin — Sin božji je v Marijinem telesu postal človek in naš odrešenik. Ko mati bolečin pozabi na svoje trpljenje, misli le, kako bi nas rešila. „Prišle so hčere iz Tira — paganski narodi in vsa krščanska ljudstva in časte Marijo in tekmujejo v darovih in hvali, posebno pa deviške duše; te so se skrivnostno zaročile z nebeškim ženinom in so ko tovarišice peljane v kraljevo palačo, kjer z bolj čistim pogledom spoznavajo vrednost in lepoto nebeškega kralja in nebeško veselje. Te so otroci nebeškega kralja, ki jih je postavil za kneze v svojem kraljestvu in jih oblagodaryl s posebnim plačilom nebeške radosti.

Psalm 45.

Ta psalm popisuje veliko stisko, ki je zadela Izraeljce v času pobožnega kralja Ezekija. Takrat je asirski kralj Senaherib napadel deželo z veliko, močno vojsko. Kralj Ezekija je dal 300 talentov srebra in 30 talentov zlata, da je Senaherib deželi in mestu prizanesel ter odšel dalje v Egipet. Ko se je pa vojska vračala, je znova deželo napadla in ni držala dane besede. Ezekija se obrne v goreči molitvi na Boga, ki je nasprotnike tako kaznjeval, da jim je v eni noči umrlo 185.000 vojakov ter so se morali umekniti. Izraeljci so bili rešeni na čudovit način. Ta dogodek nam psalm popisuje; Bog je rešitev v najhujši stiski, zato zaupajmo vanj.

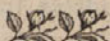
Marija je bivališče Boga, ona je njegov šator ne le po milosti, ampak druga božja oseba stanuje v njenem telesu od včlovečenja do rojstva. Vsi okrog nje so pod oblastjo greha, ki divja v njih ko silne vode morja in kruta vojska, Marija brezmadežna je obvarovana te nesreče. Ko žalostna mati stoji pod križem, bolečina ji trga srce ali ona vztraja zaupajoč na Boga. In pomoč je prišla: za velikim petkom je sledila velikanoč. Sin je vstal ko zmagovavec vseh nasprotnikov; njeno stiskano srce se vzraduje ob jutranjem svitu vstajenja.

Psalm 86.

Pevec opeva in slavi sveto mesto Jeruzalem in sveto goro Sijon, kjer stoji tempelj, bivališče Boga. Brez nadaljnega uvoda gre takoj na temelj, ki stoji na trdi skali, kar znači trajnost in trdnost mesta. Vrata Sijonska pomenijo celoto mesta na griču. Slavne reči so napovedovali o tem mestu že preroki. V to mesto so prihajali narodi ko v svoje središče. Pevec imenuje le nekatere: Rahab pomeni Egipet, Babilon, Tir in Etijopija so pa

skupno ime za vse druge, ki so se shajali v Jeruzalemu. V tem skupnem središču narodov so vsi veseli, ker čutijo, da so tu rojeni, da je tu njihov dom.

Ta psalm molimo v Marijinem oficiju zato, ker je ona sveto mesto božje, v katerem je prebival Bog sam. Ona je skinja zaveze, nad katero se ni Bog razodeval v megli, ampak je v resnici v nji stanoval. Zato je ona hči nebeškega Očeta, mati Besede, nevesta Sv. Duha. To svetišče gore Sijona ljubi Bog bolj ko vse šotore Jakoba, očaka starega zakona, bolj vse izvoljene nove zaveze. Slavne reči govore o tebi, o Marija, mesto božje. Vsi hite k tebi, vsi rodovi te časte, vsi slave. Kaker vsi veseli prebivamo pod tvojim zaščitništvom.

Zidanje nove cerkve sv. Frančiška.

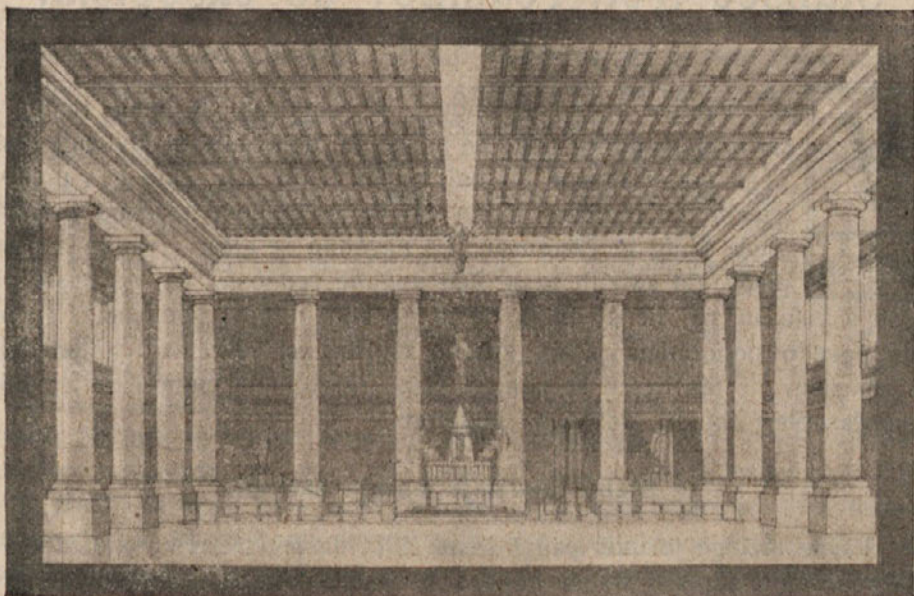

tem zvezku imate dve sliki nove cerkve sv. Fr. v Šiški. Zgornja kaže sprednji del cerkve, kakšna bo znotraj takrat, ko bo izvršena — v posameznih delih bo mogoče še kaj spremenjenega, v celoti ostane, ker stene in stebri že stoje. — Spodnja slika je pa fotografija cerkve od zunaj, koliker je dograjene do sedaj.

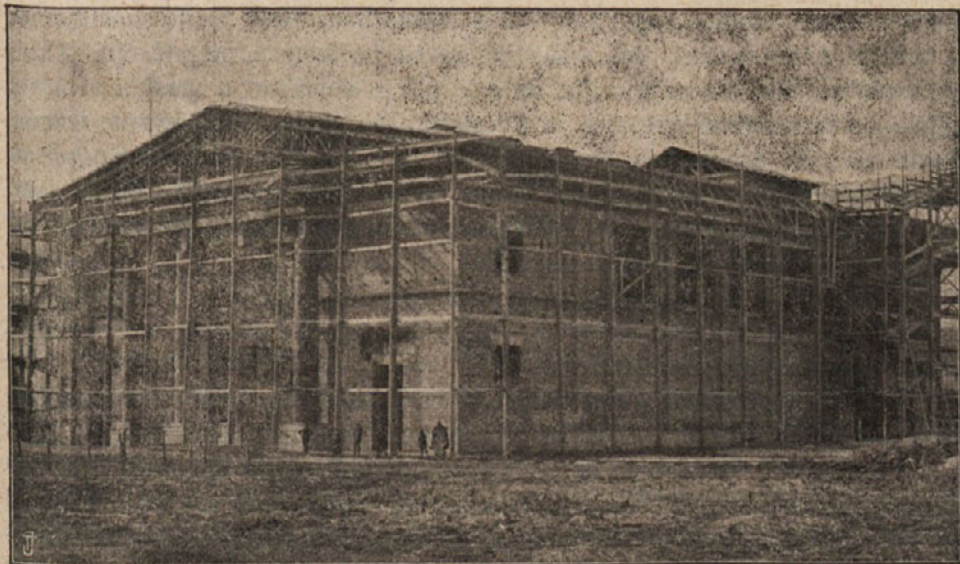
Vsakedo lahko vidi, da je veliko že dograjenega, pa tudi, da še veliko manjka. Za prvo gre hvala Bogu, našim dobrotnikom in stavbenemu vodstvu, za drugo pa pošiljamo ponižno prošnjo za podporo na vse tiste, ki morejo in so voljni kaj prispevati. Podpore smo zelo potrebni, ker nimamo nobenih sredstev več, pač pa že nad pol milijona dolga in če hočemo zidanje v toliko dovršiti, da bi mogli v cerkvi službo božjo opravljati, je treba najmanj še 600.000 Din. t. j. streho pokriti, okna in vrata vložiti, zgornje dele ometati, kor, zakristijo, stopnjice in tlak napraviti itd. Zvonik naj čaka, brez ometa bomo tudi nekaj časa shajali. Omejimo se za sedaj le na tisto, kar mora biti. In za to neobhodno potrebno prosimo podpore.

Ni dolgo tega, ko je nekedo v „Slovenca“ zapisal mej drugim: „zakaj se zida cerkev v Šiški . . . ko bi tudi lahko počakali boljših časov. Toda ne bom jim oporekal, kajti treba je kljub slabim časom izreči vso čast in slavo onim, ki krasijo za težak denar nam vsem drago in lepo Ljubljano“. — Za tak poklon se lepo zahvalimo, povemo pa, da nam je podpora bolj potrebna ko pokloni, zraven pa še pripomnimo, da zidamo letos cerkev zato, ker je sedma stoletnica smrti sv. Fr. in bi radi, naj tudi Slovenci dostojno proslavijo moža, ki je bil velik človekoljub, umetnik in svetnik. To moramo v tem letu storiti, ker bo pozneje prekasno. Zidamo pa cerkev tudi iz potrebe, saj Šiškarji nimajo cerkve, kamer bi mogli k sv. maši hoditi. Vemo, da jo imajo v Ljubljani, pa je ta za mnoge predaletč, če mislimo na razmere meščanov raznih stanov in na zložnost, ki je prevzela meščansko življenje. V sedanjih razmerah je cerkev v Šiški neobhodno potrebna. Pa tudi z ozirom na samo

olepšavo mesta je ta cerkev časovna zahteva, saj sedaj Gorenjc ne ve, kje se Ljubljana začne. Ravno ta cerkev bo severozapadni mejnik Ljubljane.

Okoli te cerkve se bo osredotočil ta del mesta takoj, ko se bo regulacija izvedla. S to cerkvijo bo Ljubljana veliko pridobila na velikosti in lepoti; po zunanjem vtisu bo k Ljubljani pritegnila cel severozapadni del Šiške. Komer je torej velikost in lepota Ljubljane resnično pri srcu, naj zidanje

te cerkve pospešuje in po svojih močeh v ta namen prispeva. Če ne mara podpirati katoliške misli, naj položi svoj dar na altar umetnosti in lepote slovenske stolice.

P. MAVRICIJ O. CAP.

Stališče tretjerednikov do časopisja.

(Vodilo II. 8.)

vsak nekoliko izobražen človek je prepričan, da imajo knjige in časopisi mogočen upliv na mišljenje, delovanje in življenje ljudi. Tega prepričanja je bil tudi papež Leon XIII. Zato je v prenovljenem tretjerednem vodilu dal tretjerednikom posebno navodilo glede knjig in časopisov. To navodilo se glasi: „Knjig in časopisov, od katerih se je bati pogube čednosti, naj ne puste prinašati v hišo in naj ne dovolijo, da bi jih brali njihovi podložni.“ Te besede povedo popolnoma jasno, kakšno stališče naj zavzemajo tretjeredniki do časopisov. Iz teh besed se namreč jasno razvidi, da morajo tretjeredniki slabo časopisje zatirati, dobro pa podpirati.

1. Slabò časopisje morajo zatirati.

Važne razloge je imel papež Leon XIII., da je vpletel v tretjeredno vodilo poseben predpis o slabih knjigah in slabih časopisih. Dobro je vedel, kako zelo so nevarni in škodljivi.

K slabim časopisom moramo prištevati vse tiste, ki jih pišejo in izdajajo nasprotniki Cerkve, ki so po večini vsi protiverski ali slobodomisleci. Sicer noče pri nas noben časopis veljati za slabega, brezverskega in proticerkvenega. Pravijo, da so samo napredni, samostojni ali kaj sličnega, da pa niso proti veri. Vedno povdarjajo: vera je zasebna stvar; mi jo spoštujemo, pa tudi pustimo v miru, češ: vsak naj ravna po svojem prepričanju. Kljub temu pa ne puste vere v miru, ampak pišejo sovražno o verskih stvareh, tajijo in smešijo verske resnice in jih sučejo po svoje. Norčujejo se iz cerkvenih obredov, iz molitve, iz čudežev in drugih božjih reči. Prav posebno pa napadajo papeža, škofo in duhovnike. Izmišljujejo si o njih različne laži, povečavajo njihove napake ter jih opravljajo in obrekujejo, samo da bi jih pri ljudstvu očrnili in spravili ob ugled in zaupanje. Blatijo pa in smešijo tudi tretjerednike in vse tiste, ki se oklepajo Cerkve. Nič se ne ozirajo ne na božje, ne na cerkvene zapovedi. Po geslu: „krepko obrekuj, nekaj vedno ostane“ zastrupljajo javno mnenje.

Kedor pogosto ali vsaki teden in celo vsaki dan bere take časopise, mora polagoma izgubiti vero. Najprej pridejo različni dvomi o Bogu, Kristusu in Cerkvi. Te dvojbe se po slabem branju vedno bolj utrjujejo, nazadnje začne tak človek resnice naravnost tajiti ali jih celo sovražiti. Najbolj sovražijo taki ljudje duhovnike, kar ni nič čudnega, saj jim brezverski časopisi teden za tjednom netijo sovraštvo in mržnjo proti duhovnikom. Če pa človek duhovnikov ne more več videti in jih iz dna duše sovraži, ali bo potem še hodil poslušat njihove pridige, ali bo še hodil k njim k spovedi, ali bo še sploh držal kaj na vero, katero duhovniki uče, branijo in zastopajo?

Popolno brezverstvo in npravna propalost sledi iz branja slabih časopisov. Na tisoče in tisoče kristijanov se je tako že izkvarilo; tisoči so se odtujili veri in Cerkvi ter so padli v slabo in pregrešno življenje. Zgledov zato imamo v vsakidanjem življenju dovolj. Kedor naroča in bere slabe časnike, je slab kristijan, ker nima nobenega spoštovanja do vere in duhovnikov in se ne meni ne za božje ne za cerkvene zapovedi.

Ako dobro premislimo, kako velikansko škodo v veri in življenju povzročajo protiverske knjige in časniki, bomo takoj uvideli, da je treba slabemu časopisju napovedati brezobziren in neizprosen boj. Vsak dober kristijan, ki mu je kaj za temelje verskega in moralnega življenja našega ljudstva, mora sè vsemi silami in močmi delati na to, da se brezverski tisek najprej kolikor mogoče omeji, potem pa popolnoma zatire. Zato ne sme dober kristijan nikedar kupovati ali naročati takih časopisov, ki jih pišejo in izdajajo naprednjaki in slobodomislci. Kedor tako časopisje kupuje in naroča, podpira sè svojim denarjem delo hudobnega duha, ki se bojuje zoper Boga, Kristusa in Cerkev ter zapeljuje ljudi v zmoto in pregrešno življenje. Kedor naroča in bere slabe časopise, greši zoper Boga, ker se izpostavlja nevarnosti, da se navzame krivih pojmov o njem, greši proti Cerkvi, ker pomaga sramotiti in blatiti svojo od Boga postavljeno katoliško Cerkev, greši zoper samega sebe, ker pije strup, s katerim zastruplja in zastrupi svoje versko prepričanje, da zapusti Boga in Cerkev ter se pridruži satanu. Tretjerednikom vodilo branje slabih knjig in časnikov naravnost prepoveduje. Če bi se pa kateri tako daleč spozabil, da bi kupoval in bral slabe časopise in bi kljub opominom ne maral tega opustiti, ni več za tretji red.

Treba pa je tudi druge odvrčati od slabega. Dolžnost tretjerednikov pa je tudi druge, ki so naročeni na slabe časopise, ljubeznivo in prijateljsko pregovoriti, naj opustijo take časnike in se naročijo na dobre. Najbolj pa morajo tretjeredniki paziti, da pò njihovih hišah in družinah ne bodo kaj slabega brali. Tretjeredniki morajo brezpogojno prepovedati svojim podložnim, zlasti svojim otrokom, nositi v hišo in brati umazane časnike in knjige. To jim veleva in predpisuje redovno vodilo.

2. Dobro časopisje morajo podpirati.

Če so pa tretjeredniki dolžni slabe časnike zatirati, sledi iz te dolžnosti takoj druga, da naj dobre podpirajo; podpiranje in širjenje dobrega časopisja je najboljše orožje proti slabemu časopisju. Da podpiramo in širimo dobre časnike, za to imamo več razlogov.

Prvi razlog je splošna korist in važnost dobrega časopisja. Dandenes se skorej vsaki človek zajema, kaj se godi po svetu. Za vsakega človeka je več ali manj važno in potrebno, da zasleduje različne novice in dogodke iz gospodarskega, političnega, socialnega, prosvetnega in verskega življenja. Ni pa vseeno, iz kakšnih virov črpamo vsakidanje novice, ki jih v drugačni luči in obliki podaja slab časopis in zopet v drugačni obliki dober časopis. Dober časopis presoja vsako novico in vsak dogodek s krščanskega stališča

in hoče v vsem javnem življenju uveljaviti krščanska načela. Sem spadajo vsa tista vprašanja, ki tičejo Cerkev, šole, javno nравnost in javno državno upravo. Glede teh stvari ne more nihče biti brezbrizen ali nevtralen, ampak vsak dober kristijan mora zastopati krščansko stališče. To bo storil le tedaj, če bere dobre krščanske časopise.

Drugi razlog za podpiranje, širjenje in naročanje dobrega časopisja je obramba verskih in cerkvenih koristi. Le tisti bo zamogel uspešno zavračati različne napade na vero in Cerkev, ki vedno bere dobre časopise in črpa iz njih gradivo za obrambo vere in Cerkve. Kedor pa ne bere dobrih, temeljitih spisov, se ne zna braniti proti napadom brezvercev in slobodomiselcev. Večkrat se pripeti, da pridobijo brezverci takega človeka z lahkoto na svojo stran. Kedor torej hoče ostati trden v svoji veri in zvest svoji Cerkvi, mora biti naročen na dobre knjige in jih tudi pridno brati.

Tretji razlog za podpiranje, širjenje in naročanje dobrega časopisja je ljubezen do krščanskega življenja. Samo dober list navaja svoje bravece k treznemu, čistemu, poštenemu in krščanskemu življenju. Samo dober list uči stariše prav, kako morajo krščansko vzgajati svoje otroke in uči otroke, kako se naj obnašajo do starišev in pripravljajo za bodoče življenje. Kedor je prijatelj krščanskega življenja, bo naročal in bral edinole dobre krščanske knjige in časnike.

Podpiranje, širjenje in naročanje dobrih časopisov je tako imenitno in potrebno dobro delo, da se mu tretjeredniki ne morejo nikaker izogniti. To dobro delo priporoča tretjerednikom tudi papež Pij X., ki pravi: „Spise pa, ki vero branijo, naj ne le prebirajo, temveč tudi skrbe, da se spravijo in razširijo med ljudi.“ Predvsem morajo tretjeredniki brati in drugim priporočati svoje redovno glasilo. Slehrni tretjerednik naj bi bil naročen na Cvetje.

Zatiranje slabega in podpiranje dobrega časopisja je apostolsko delo, delo za kraljestvo Kristusovo v vsem javnem življenju. Na delo torej, bratje in sestre, za Kristusa Kralja! Na delo za dobre knjige in časnike — da ne bo mo praznika Kristusa Kralja le obhajali, ampak, da bo On mej nami in v nas tudi v resnici kraljeval. Kedor ni zanj, je zoper njega.

P. ADOLF ČADEŽ.

Spomini iz misijonskega življenja.

(Dalje.)

V Smirni.

Proti večeru tretjega dne smo prišli pri najlepšem vremenu v Smirno, največje mesto v Mali Aziji, ki ima nad 200.000 prebivavcev, večinoma Grkov. Mesto je snažno; vse hiše, tudi javna poslopja so pa nizka radi pogostnih in hudih potresov. Tu imajo tudi carigrajski frančiškanski misijonarji svoj samostan; prvo zimo sem se tudi jaz tu mudil šest tednov, ker je tu podnebje prijetno, v Carigradu so pa zime zelo občutljive.

Naša ladja je ostala precej daleč na morju. K nabrežju gredo le tiste ladje, ki imajo veliko blaga ali naložiti ali izložiti; samo radi potnikov pa ladje ne gredo k bregu, ker morajo za porabo lepo zidanega in dragega nabrežja veliko plačati. Četudi je bila naša ladja do vrha polna žita, so vender tudi v Smirni naložili veliko južnega sadja. Veliko polnih čolnov je prišlo iz pristanišča; celo noč in celi dan so težke zaboje pogrezovali v trebuh ladje; bile so skorej same fige. Fige iz Smirne so znane po celem svetu.

Ker je naša ladja ostala par dni v Smirni, je šla večinoma potnikov na suho, le nemška družina je ostala na parobrodu. Tudi jaz nisem mislil iti v mesto; zato v Carigradu nisem bil vzel posebnega potnega lista, ki ga zahtevajo na Turškem, če hoče kedo potovati po domači deželi; zdaj me je pa sila prignala, da sem moral poskusiti priti v samostan. Na ladji je bila namreč hrana zelo slaba in sem se moral preskrbeti sè živežem. Imel sem sicer kabino popolnoma sam, ali hrana je bila nevyžitna.

Ker sem vedel, da na Turškem bakšiš (podkupovanje) vse premore, sem tudi jaz ž njim poskusil svojo srečo. Večina potnikov je bila že odri-nila na čolnih proti carinskemu uradu. V zadnjem čolnu sem se pobotal za en prostor tudi jaz pod pogojem, če bom mogel priti na suho brez teške-reja t. j. turškega potnega lista; drugi navadni potni list za Italijo in za Avstrijo sem imel. Ko so vsi potniki pri uradniku pokazali in oddali svoje teškereje, sem prišel tudi jaz ko zadnji na vrsto. V levici sem držal svoj potni list, za Turčijo nezadosten, v desnici sem pa tiščal dva francoska franka. Ko pridem do uradnika, sem se še malo obotavljal, tako da sva bila nazadnje popolnoma sama. Nisem pa dal uradniku potnega lista, ampak sem mu stisnil v roko pripravljena franka. Turek vzame franka, ob enem pa stegne drugo roko, da bi vzel tudi moj potni list. Smehljaje pogledam uradnika — misleč, boljše je, drži ga ko lovi ga in hitro stisnem svoj potni list v žep mesto njemu v roko, češ vsak polovico: ti bakšiš, jaz pa svoj potni list, ker bi bilo drugače treba dajati še enkrat bakšiš, ko se bom vračal in bom potni list nazaj zahteval. Ne meneč se dalje za uradnika sem smuknil mimo njega zadovoljen, da sem dal za bakšiš samo dva franka mesto pet za teškere.

V mestu sem se najpoprej preskrbel sè živežem za pot; samostanski brat kuhar mi je kupil presušenega mesa, kruha in vina, ker je bila pot do Napolja še dolga; lačen po morju se voziti pa res ni prijetno.

Zvečer me povabi samostanski predstojnik, naj grem drugi dan ž njim v Magnezijo ali Meliso, ker ima tam opraviti s patrom misijonarjem, dušnim pastirjem za ondotne katoličane. „Šla bova v jutru s prvim vlakom in se bova vrnila proti večeru,“ je rekel predstojnik. Ponudbo sem z veseljem sprejel.

Magnezija je v sredi Male Azije. Vozila sva se tja kakih šest ur z vlakom, ki ni vozil posebno hitro. Dežela je povsod neobdelana, le tuintam smo videli črede ovac na paši. Mesto je precej veliko, prebivavci večinoma Turki. Slovi le radi svojega imena, ker so v tem kraju menda najpreje opa-

zili lastnost jekla, da železo nase vleče; to lastnost jekla pravijo da so po tem mestu magnetizem imenovali. Magnetizem in elektrika sta pa dandenes podlaga najvažnejših in najčudovitejših izumov.

Ko sva s patrom predstojnikom v Magnezijo prišla, je šel on po svojih opravkih, jaz sem pa prosil patra misijonarja za dovoljenje, da me je smel njegov služabnik spremljati po mestu. Ta služabnik je bil pri misijonarju za vse: bil je cerkvenik, kuhar, za nekatere jezike tolmač, sploh za vse, ker sta živela s patrom popolnoma sama v hiši in pri cerkvi.

S tem služabnikom sva šla pogledat mesto in bazar, nazadnje pa grško pokopavališče. To je precej veliko, kar je gotovo znamenje, da je veliko Grkov v mestu. Pokopavališče je precej daleč zunaj mesta in ima visok zid. Znotraj stoji čedna hiša za duhovnika, ki je varih pokopavališča. Ko sva tja prišla, je ravno na klopi pred hišo sedel; bil je majhin, dobro rejen mož, črno oblečen brez pokrivala in bos.

„Glejte“, pravi moj spremljevalec, „to je grški duhovnik in varih pokopavališča.“ Spodobno ga pozdraviva in vprašava, če bi smela pogledati pokopavališče. Duhovnik prijazno odzdravi, vstane, obuže čevlje brez nogavic in se pokrije s kapo brez krajev, kaker jih nosijo grški duhovniki. Na to naju spremlja po pokopavališču, ki je prav lepo vrejeno. Ceste so speljane na vse strani, grobovi so v vrstah in lepo ozaljšani, tu pa tam so nagrobni spominiki in posamezne kapelice, kjer gori luč, prav tako kaker pri nas po mestnih pokopavališčih.

Ko smo se vračali proti vratam, vprašam duhovnika, če ima družino. „Ti le so moji“, in pokaže na precej obilno ženo in na več dobro rejenih otrok, ki so stali v bližini in me radovedno opazovali. Oblečeni so bili preprosto, pa snažno. Ko smo bližje prišli, so naju lepo pozdravili; poznalo se je, da so na obiske navajeni. Najmanjši otrok je bil star kaka štiri leta, največja dekle pa kakih osemnajst. Vprašal sem duhovnika, kakšno službo ima in kake dohodke. „Jaz mrličje pokopavam“, pravi, „moja družina pa skrbi za grobe, ceste in luči po kapelicah. Tu pa tam imam tudi liturgijo t. j. sv. mašo v cerkvi na pokopavališču, če kedo naroči. Izhajam pa dobro, ker nimam tujih ljudi pri hiši.“

„Ali tudi pridigate in ali hodite tudi v šolo?“ ga vprašam.

„Pri nas pridiga le škof, pa še ta le parkrat na leto, drugi duhovniki ne pridigamo.“

V šolo hoditi pa pri nas ni navada. Krščanskega nauka se otroci nauče od starišev.“ — „Ali pa Vaši otroci hodijo v šolo?“

„Kajpada hodijo; no ti večji ne hodijo več. Ta le najstarejša se bo že v kratkem omožila.“ — „Kedo jo bo pa vzel?“ „Sin sosednjega župnika, ki hodi zdaj še v šolo, pa se bo oženil, predno bo v mašnika posvečen. Če se do takrat ne oženi, se kasneje ne more več oženiti, kaker se tudi ne sme drugič oženiti, če mu prva žena umrje. Pač pa ima upanje, da bo postal škof, če se ne oženi, ker škofje morejo biti le neoženjeni.“

Tako nama je razlagal zgovorni grški duhovnik. Tako je v razkolni grški cerkvi, ravno tako pa je tudi pri tistih Grkih, ki so se zopet zjedini

z rimsko cerkvijo in so pripoznali papeža za vrhovnega poglavarja sv. Cerkve, ker pusti katoliška cerkev Grkom vse njih navade, obrede in postave, če se vrnejo v naročje sv. Cerkve.

Popoludne sva se s predstojnikom vrnila v Smirno. Na potu mi je šinila v glavo misel, kako naši nasprotniki povdarjajo, naj bi bilo tudi katoliški duhovniki oženjeni in naj bi imeli družine. Ti želijo, da bi bil katoliški duhovnik ubog, neučen in da bi imel kup družinskih skrbi, ker dobro vedò, da bi potem ne mogel izdatno opominjati, ne pridigati, ne učiti, temuč bi bil samo za variha na pokopavališču in za cerkvenika v cerkvi in bi o spovedi, o vesti, o večnosti, o peklü in o vseh takih rečeh, ki so grešniku neprijetne, molčal, ker bi bil od vseh odvisen. Oženjen duhovnik mora skrbeti za ženo in otroke in mu ni mogoče v prvi vrsti skrbeti za duše svojih ovčic. Katoliška cerkev pač dobro ve, zakaj sprejema za mašnike samo neozenjene kristjane.

Drugo jutro mi povedò v samostanu, da ima ta dan priti v mesto velika karavana in da bi jo lahko videl v bazarju. Koliko časa sem že želel videti karavano!

Kaj je karavana? Karavana je dolga vrsta kamel, ki prenašajo vsakovrstno blago in ljudi iz daljnih krajev skozi najhujše puščave. Taka karavana ima svojega poglavarja, vodnike in močno oboroženo spremstvo na konjih, da branijo kamele, ljudi in blago pred roparji in zverinami po dnevu, še bolj pa po noči.

V vročih deželah Azije in Afrike, kjer so veliki in le malo obljudeni kraji, kjer ni cest, še manj pa železnic, prenašajo kamele vse blago iz dežele v deželo. Težko obložene prehodijo gole puščave, kjer ne raste nobena rastlina, velikanske stepe, kjer so le tu pa tam pokaže nekolike nizke trave, skalnata pogorja, kjer je vihar in veter odnesel vso zemljo, sploh kraje, kjer ne raste rastlina in ne živi živina, kjer ni ne zelenja ne vode, kraji, ki so bili do najnovejšega časa nepristopni živim stvarim, te velikanske daljave prehodi kamela, ki po več dni prebije brez vode, zadovoljna le s peščico žita ali graha in z nekaterimi bilkami osata in trnja ob potu.

Taki najbolj znani in največji puščavi na zemlji ste Sáhara v Afriki in Gobi v Aziji in Kirgiska stepa med Evropo in Azijo, od katerih je vsaka večja, ko polovica Evrope. Manjših puščav in step, katerih vsaka je večja, ko cela Jugoslavija, je pa še prav veliko na svetu. V vseh teh puščavah in stepah je kamela edina, ki veže posamezne dežele že več tisoč let in jo Arabci po vsi pravici imenujejo „ladjo puščave“.

Kedar je treba z blagom skozi puščavo v daljno deželo, se več gospodarjev zjedini; oblože svoje kamele, oborože svoje ljudi in izvolijo izmed sebe poglavarja. Na določeni dan odrinejo skupno in ves čas skupaj potujejo, skupaj počivajo in skupaj prenočujejo. Naprej jezdiijo na hitrih konjih vodniki, ki pazijo na pot, da ne zajdejo in na okolico, da jih roparji iz zasede ne napadejo. Pred karavano in za njo so dobro oboroženi jezdeci, težko obložene kamele pa se pomikajo v sredi v dolgi vrsti druga za drugo.

Kedo bi ne videl rad takega dolgega živega vlaka?

Najraje bi bil gledal karavano še zunaj na prostem ali pa vsaj pri vходу v mesto, ko je bila še cela skupaj, pa nisem mogel zvedeti kedaj in od katere strani bo prišla, le toliko je bilo gotovo, da bo blago prinesla v bazar ali na sejmišče, ki je glavna zaloga blaga; zato sem šel v bazar čakati karavane. Dolgo nisem čakal, kar zaslišim glas malih zvončkov in veliko vpitje, ker brez tega v južnih krajih ne gre. Nekaj minut za tem prijezdi na lepem arabskem konju poglavar karavane. Lep, vitek in suh mož v najlepših letih z redko brado, oblečen v lahko belo široko haljo sedi samozavestno v sedlu, dolga puška mu visi pošev čez pleča. Za njim jezdi na konju vodnik prvega oddelka karavane. Na sedlu ima privezano tanko vrv, pritrjeno na uzdo prve kamele. Od sedla prve kamele do uzde druge vodi zopet vrv; tako je zvezanih po šest do osem kamel skupaj po vrsti, takih vlakov kamel je bilo več. Vsaka kamela ima mali zvonček na vratu. Pravijo, da kamela noče naprej, če nima pred seboj za vodnika ali konja ali osla. Oboroženih mož ni bilo več pri karavani; poizgubili so se že po kavarnah in gostilnah v mestu, ker ni bilo nobene nevarnosti več za karavano.

Kamele so se počasi zibale zdaj na desno zdaj na levo stran, ker stopajo naenkrat z obema nogama desne in na to z obema nogama leve strani, zato pa dobe nevajeni potniki na kamelah od vednega zibanja, kaker ljudje na ladjah, morsko bolezen.

Kamela prestavlja dolge noge previdno in stopa tako na lahko, kaker bi se bala, da bi se pod njo zemlja ne vdrla in vendar prehodi v kratkem času velike daljave, ker dela velike, dolge korake. Težko obložena nosi do 400 kg in prehodi na dan 50 km, lahko obložena z enim samim jezdecem pa predirja do 150 km na dan.

Na nogah nima ne kopitov ne parkljev, temuč ima na podplatih neke vrste blazinic z debelo roženo kožo, ki je neobčutljiva za vroč in bodeč pesek v puščavi. S takimi nogami takorekoč na lahko tipa po zemlji, kaker da bi hodila po jajcih.

Kamela je na prvi pogled smešna žival, ker ima veliko telo, dolg tenak vrat in zelo majhino glavo, s katero ne krene ne na levo ne na desno. Barve je sivkaste kaker pesek v puščavi, tako da se od zemlje komaj loči. Kedar poklekne, izgleda iz daljave kaker skala ali kupček peska. Kamela izvrstno vidi, sliši in duha. Ker je visoka, vidi v veliko daljavo, posebno še v ravni puščavi. Vodo duha že več kilometrov daleč, še celo tedaj, če je voda s peskom pokrita. Kamela je zelo koristna žival. V teh krajih je ljudem krava in konj, ker daje mleko in meso in prenaša težke tovore. Iz nje dlake, ki služi ko volna, izdelujejo izvrstne odeje. Kamelne odpadke pa rabijo za kurjavo, ker derv v teh krajih nimajo.

Ko je bila karavana prišla v bazar, so živali mirno obstale. Vodnik je kamele na lahko potrkal po nogah in živali so najpoprej previdno poklek-nile na kolena, nato pa popolnoma počepnile na tla, da je bilo blago prav lahko razkladati.

Vse kamele so bile z blagom težko obložene. Na nekaterih so sedele gosto zagrnjene ženske, katere so pripeljali v Smirno na prodaj, tako mi je pravil moj spremljevalec.

Hotel sem stopiti bližje, da bi bil vse bolj na tanko pogledal, toda moj spremljevalec me je opomnil, da so nekatere kamele prav hudobne, da grizejo in pljujejo. Če jo vodnik po krivici udari, ga kamela pogosto vgrizne in večkrat še le čez več tednov, ko je vodnik že davno na stvar pozabil, žival pa ne in se tako ob priliki maščuje. Če pa vgrizniti ne more, sikne skozi nos človeku v obraz grdo zeleno tekočino, ki povzroča garje ali pa začno oči boleti, če ga je ta grdobja zadela.

Prav rad bi bil delj časa opazoval karavano, ki so jo razkladali, pa žalibog se mi je domov mudilo, ker sem moral še isti dan popoldne iti na ladjo, ker smo proti večeru odpotovali iz Smirne.

Ker nisem imel potnega lista v redu, sem šel večkrat pogledat, kateri uradnik pregleduje potne liste. Ko sem zapazil, da sedi za mizo uradnik, ki pozna mojo slabost, sem jo mirno mimo njega mahnil proti čolnu, ki je v bližini urada že delj časa name čakal.

Na to sem z ladje opazoval, kakšne težave so imeli potniki, da so od uradnika potne liste nazaj dobili, katere so bili morali oddati pred dvema dnevoma, ko so šli na suho; brez bakšiša navadno ni šlo.

Iz Smirne v Atene.

Iz Smirne v Atene smo se vozili malo manj ko en dan. Ta del vožnje je bil eden najlepših. Vsak čas smo videli otoke, pogosto smo srečavali ladje, vreme je bilo prekrasno, morje popolnoma mirno, le vročina je bila velika, ker je bilo proti koncu avgusta. Po noči ni bilo mogoče prav nič spati, ker ni bilo nobenega vetra.

Presedel sem celo noč nekako sredi ladje, tam kjer nalagajo blago. Ker je bila ladja zelo naložena, je bilo tam, kjer sem sedel, komaj en meter do vode. Parobrod je vozil hitro in zdelo se je, da ladja stoji in da morje teče kaker velikanska reka. Morje je na lahko šumelo, ropot ladjinega stroja se je čul, ko oddaljene stope v mlinu, tu in tam je zaškripala veriga, ki premika krmilo, težko obložena ladja pa se je neprenehoma tresla, kaker da bi bila mrzlična. Morje je bilo črno, kaker tema, ki ga je obdajala. Sčasoma začne na vzhodu žareti nebo in v nekaj minutah priplava sonce iz vode. Morje na mah spremeni svojo barvo in postane temno modro; le tu pa tam se zasveti, kjer so se sončni žarki vjeli v male valove, ker popolnoma mirno morje nikedar ni. Sè svetlobo dneva se spreminja tudi barva morja. Ko je sonce visoko na nebu, ima morje barvo neba, če sonce zgine za oblake, postane morje sivo, ko oblaki in če so ti črni, je črno tudi morje. Nebo in morje sta si po barvi v vedni zvezi.

Krog poludne smo prišli v atensko luko. Tukaj je ladja stala en dan. Ker sem imel v Atenah starega prijatelja Nikolaja Haričopeljaj ki je bil kapelan pri župni cerkvi sv. Dijonizija, sem se nemudoma vsedel v tramvaj, ki me je v četrť ure pripeljal v sredino glavnega mesta grške države.

Toda z Atenami nisem imel sreče. Ko sem bil prvič tam, je deževalo neusmiljeno, sedaj drugič pa je bilo lepo vreme, toda mojega prijatelja ni bilo doma. V resnici nevoljen, da nisem našel vodnika za Atene, kaker je bilo zmenjeno, sem samo površno pogledal mesto in od daleč slavnoznano Akropolo, na to pa sem jo zavil v kavarno in od tam opazoval življenje na ulici. Na to sem se vrnil v Pirej, nakupil južnega sadja in drugih jestvin in šel na ladjo, od koder sem malomarno gledal na obrežje in mesto.

Pirej je prav lepo in živahno mesto in ima krasno pred viharji zavarovano luko. Zvečer, ko je pristanišče električno razsvetljeno, se človeku zdi, kaker bi bil v velikanskem cirkusu, ker je luka skorej okrogla.

Kedor veliko potuje, vidi veliko lepih mest, toda pripoznati mora vsakedo, da so primorska mesta mej vsemi najbolj živa in najbolj zajemljiva.

Iz Aten v Napolj.

Iz Pireja smo se vozili v Napolj okrog Grške in južne Italije polnih šest dni. Število potnikov se je v Pireju skrčilo. V prvem razredu so bile le kake tri družine, v tretjem smo ostali mi stari znanci. Z gospodo prvega razreda nisem hotel imeti nič opraviti, četudi so me večkrat k sebi vabili, ker jih nisem prav nič poznal in ker so se mi prvi čas zdeli visoki.

Na vseh velikih parobrodih so v prvem razredu pri stopnjicah napisi, da je vstop dovoljen le potnikom I. razreda. Tako je bilo napisano tudi na naši Peri in tega sem se na videz tudi jaz držal, četudi so naši potniki prvega razreda željno iskali družbe po celi ladji, ker so se bili v dveh tednih drug družega naveličali.

Po dnevu sem se strogo držal svojega razreda, četudi mi je kapitan parkrat rekel, da smem iti tudi v prvi razred in da me tam pričakujejo; po noči sem stikal prav povsod po parobrodu kaker maček za mišmi.

Na več krajih ladje so močno pritrjene omare, ki pa se dajo prav lahko in brez ključa odpreti. V njih so okrogli veliki svitki, katere v morje pomečejo, če se ima ladja potopiti. Tak svitek, v katerega človek zleze, ga drži dneve in na vrhu vode in ga je daleč videti, ker je belo pobarvan. V teh omarah so tudi pasovi iz propkovine, ki jo rabijo tudi za zamaške pri steklenicah. S takimi pasovi se opašejo ljudje, seveda če imajo čas, če se ima ladja potopiti. Na obeh straneh ladje pa so obešeni rešilni čolni, v katerih je vse potrebno za več dni t. j. vesla, voda in živež. Veliki parobrodi imajo do 24 takih čolnov, včasih pa še več, ki bi v sili mogli naložiti vse ljudi ladje. Toda v resnici se pri potopu ladje reši prav malo čolnov ker je takrat navadno grozna zmešnjava, tako da večine čolnov v morje še spustiti ne morejo, druge pa v zmedenosti in naglici prenapolnijo in jih nehote takoj potopè, zadnje pa večinoma morje požre, ko se ladja v globočino pogreza. Kedor gre na dolgo pot na morje, naj doma opravi dolgo spoved in bo imel sè sabo najboljši rešilni čoln. Pri potopu ne pomagajo dosti ne rešilni svitki, ne umetni pasovi, ne čolni, ne plavanje, temuč le božja pomoč in usmiljenje.

Na obeh koncih ladje visijo velikanska sidra, navadno po dve, ki imajo sto do dve sto metrov dolge verige. Če ladja obstane na prostem morju, vržejo sidra samo na prvem koncu ladje, da se more obračati po vetru. Gorje pa ladji, če se sidra potrgajo, kar se večkrat pripeti; tedaj jo vrže vihar na obrežje in je zgubljena. Za vse slučaje ima vsaka ladja po več sider da takoj drugo pripno, če se eno odtrga.

Najvišji prostor na ladji je poveljniški most, to je prostor za komando, za vodstvo ladje. Iz tega mostu je mogoče pregledati vso ladjo, posebno pa še odprto morje pred njo. Pri stopnjicah, ki peljejo na poveljniški most, je z velikimi črkami „Uhod na most za komando je vsem potnikom strogo prepovedan!“ Pаметen ukaz! Kapitan je namreč glava ladje in njen vodnik; on mora imeti popoln mir, da ladja ne zajde ali ne zadene ob drugo ladjo ali ne zavozi na plitvo in da se ne poškoduje ali celo ne potopi.

Bilo je nekoč že davno čez polnoč, ko sem prišel na Peri do teh stopnjic. Postal sem in premišljeval, če ta prepoved velja tudi za me in v tem nočnem času. Naj velja, kar hoče, si mislim, poskusim lahko; če me bodo nazaj zapodili, bom šel; kaj tacega se mi je že večkrat prigodilo. — Bilo je prve dni mojega življenja v Carigradu. Ob nabrežju je stal velik lep parnik. Stopnjice so bile naslonjene na suho zemljo in so vodile na krov ladje. Zraven stopnjic je leno sedel turški policaj, za katerega se pa nisem zmenil. Na ladji ni bilo videti ljudi. Zakaj bi ne šel pogledat lepega parnika, če nobenega ne motim —, tako sem si mislil in sem jo urno ubral po stopnjicah predno me je kedo mogel zadržati. Toda za menoj je skočil na ladjo turški policaj, ki je poprej sedel zraven stopnjic in vpije: „Jazak, effendi, jazak, teškere,“ t. j. Prepovedano, gospod, potnega lista je treba. To je ponavljal policaj v enomer in me spremljal po ladji kamerkoli sem stopil; toda jaz ga nisem maral videti ne slišati, kaker kakega nadležnega berača, prijeti me pa ni smel, ker nisva bila več na turških tleh. V tem pristopi kapitan, ki je slišal nemir na parobrodu in me uljudno vpraša „Gospod pater, ali botse odpotovali z našim parnikom?“ — Ne bom, g. kapitan.“ — Ali imate mogoče sè seboj teškere turški potni list?“ „Tudi ne.“ — Policaj ima torej prav, brez teškereja ne smete na tujo ladjo.“ — Hvala lepa, g. kapitan, oprostite, tega nisem vedel.“ Priklonil sem se kapitanu in jo mirno mahnil nazaj po stopnjicah na nabrežje.

Ko sem šel sedaj na Peri po stopnjicah na most za komando, sem mislil na ta dogodek, prepričan, da se mi kaj hujšega ko v Carigradu tudi na naši ladji ne bo prigodilo, če tudi je zapisano: „Uhod strogo prepovedan.“

Prav po tihem prilezem na prepovedani most in se stisnem v kot, ne da bi me bili opazili trije možje, ki so tam stražili. Na sredi je stal kapitan z daljnogledom v roki in je mirno gledal v daljavo po morju. Zraven njega je stal, krmar in je z obema rokama držal kolo, na katero je pritrjena veriga, ki pelje h krmilu na koncu ladje. V sredi med kapitanom in krmarjem je velik kompas, magnetna igla, v posebni ko škaf veliki posodi. Na drugi strani kapitana je pritrjena velika karta, na kateri je erdeče začrtana pot naše ladje. Zraven karte je še en kompas, ravno tak kaker prvi, za slučaj, če bi

se eden pokvaril, da vsaj drugi kaže pot. Na levo od kapitana, ravno pred menoj, je stal tretji mož, menda navaden mornar. Na drugih ladjah, to je na avstrijskih, francoskih, italijanskih in angležkih, sem na poveljniškem mostu videl samo dva človeka, na nemških pa vedno tri.

Dolgo časa me možje na mostu niso opazili; gledali so na morje, jaz pa sem skrbno opazoval iz kota njih obnašanje in priprave okrog njih. Tu pa tam je zaškripala krmarjeva veriga, kedar je zasukal kolo, včasih je kapitan zaklical v telefon, v široko cev; ki ima na vrhu veliko odprtino. Ta cev pelje k strojem; po nji daje kapitan povelja strojnikom. Ko me je slednjič kapitan zapazil v kotu, sem potisnil kapuco z glave in sem ga spoštljivo pozdravil. Kapitan je uljudno odzdravil in molčal, molčal sem pa tudi jaz. Ko se je začel delati dan, sem tiho zginil z poveljniškega mostu. Po dnevi pa se med komandante nisem mešal, ker bi me bili gotovo s poveljniškega mostu odslovili, če ne iz drugega vzroka vsaj zaradi drugih potnikov na ladji; po noči pa so mirno molčali.

Na poveljniškem mostu je bilo tudi po noči vedno kaj novega. Pogostokrat smo zapazili v daljavi svetilnik in takoj je zaškripala krmarjeva veriga, ker je ladja vravnala smer. Še večkrat pa je zaklical mlad mornar, ki je čepel na prvem koncu ladje: „Luč se vidi v daljavi.“ Takoj na to je mož, ki je stal na poveljniškem mostu na levi kapitana, glasno ponovil „Luč se vidi v daljavi“ v znamenje, da so ga na mostu razumeli in da so pazni postali na ladjo, ki se bliža. Drugi krat je matroz zopet klical: Luč na desnici, na levici, kaker jo je bil opazil in mož pred menoj na mostu, je vedno to glasno ponovil. Kmalu na to, se je razen te luči, ki je visoko na jamboru in se iz daljave prva vidi, pokazala še druga barvana luč in sicer ali zelena ali pa erdeča, kaker je že bila ladja, ki se je bližala, na levi ali na desni.

Vsaka ladja ima za znamenja po noči štiri luči: Spredej belo, visoko na jamboru, na desni in na levi nižje pa zeleno in erdečo, te tri luči svetijo samo naprej, zadaj za ladjo je pa samo ena erdeča luč.

Če tudi so vse ladje tako razsvetljene, se vendar pogosto pripete nesreče, ker vozijo ladje strogo po določenih črtah, ki so zaznamovane na kartah, ker se srečujejo v prav bližnji razdalji, ker je veliko ladij na morju in ker pogosto nastopa grozno gosta megla, da se ne vidi nobena še tako močna luč. Pri gosti megli na ladji neprenehoma zvonè sè zvoncem, sirena, močna piščalka, pa piska vsako minuto, da daje znamenja ladjam, ki se bližajo. V lukah pa pri gosti megli vstavijo vsak promet, ker je nevarnost prevelika, da bi dve ladji skupaj trčili.

Ker sem bil skorej dva tedna na ladji, se nisem seznanil samo s kapitanom in njegovimi namestniki na poveljniškem mostu, temuč tudi s strojniki. Na nemških ladjah imenujejo kapitana in njegove namestnike častnike (oficirje), strojnike pa ladijske inženirje, med seboj se pa imenujejo „ta beli“ in „ta črni“, ker so kapitan in njegovi ljudje po leti belo oblečeni, strojniki pa nosijo vedno temno modro obleko; med seboj niso najboljši prijatelji. Dokler ni bilo parnih kotlov na ladjah, je bilo na jadernicah

samo belo moštvo, odkar pa parni stroj vedno izpodriva jadra, je vpliv strojnih inženirjev in družih strojnikov na ladji vedno večji in ti izpodrivajo belo moštvo na krovu. V Evropi je kapitan še vedno izmed belega moštva in sicer še pri vseh državah, v Ameriki pa jemljejo za kapitane tudi že izmed črnega moštva. Kaker z belimi, tako sem bil tudi s črnimi prav kmalu v prijateljskem razmerju.

„Prosim, g. inženere“, sem rekel o priliki prvemu strojniku, „ali bi ne hoteli biti tako dobri, da bi mi o priliki pokazali parni stroj?“

„Zakaj pa ne; prav rad,“ mi strojnik prijazno odgovori. „Napravite se, kolikor je mogoče lahko; popoldne ob dveh, takrat ko spê na ladji vsi, ki nimajo službe, Vam bom razkazal ne le stroja, temveč bova šla tudi k pečem, kjer kurijo parne kotle; šla bova sploh po vseh spodnjih prostorih parobroda.“

Prav lepo sem se mu zahvalil za prijaznost in točno ob dveh sem že bil pri stroju.

Toplomer je kazal 42 stopinj po Celziju; na mah me je pot oblil.

Inženere mi je razkazal stroj in njegove dele; na to sva šla k pečem po zelo strmih stopnjicah prav v dno ladje; jaz sem šel naprej, inženir pa tik za menoj. Naredil sem po stopnjicah par korakov, pa nisem mogel naprej. Vročina je bila toliko, da mi je kar sapo zaprlo, ograja pri stopnjicah tako razbeljena, da moja roka te vročine ni prenesla, v glavi se mi je začelo vrteti in bal sem se, da bom po stopnjicah padel. Ko inženir to zapazi, me pograbi za rame, v roke mi porine svojo čepico in zakliče:

„Primate se s čepico za ograjo in stopite urno naprej, spodaj je boljše!“ Ob enem me je z roko po stopnjicah porinil, da sva bila v par trenutkih na vznožju stopnjic. Tu me je postavil pod široko cev iz platna, ki dovaja svež zrak v to grozno vročino. Na vrhu parnika so na več krajih postavljene visoke po par metrov visoke široke cevi, ki imajo na vrhu velikanska ušesa, mornarji jih vedno obračajo proti vetru. To so priprave, ki love veter in ga dovajajo v spodnje prostore ladje, prav posebno pred peči, kjer kurijo parne kotle, da premog hujše gori in da morejo kurjači prenašati vročino pred pečmi. Na naši ladji sta speljane dve veliki cevi pred štiri velikanske peči, ki so delale paro za stroj. Pred pečmi so bili štirje kurjači, ki niso imeli drugega na sebi ko par pedi dolge hlačice in šlape na nogah. Za vrstjo sta dva in dva kurjača zalagala s premogom po eno peč, nato pa sta se postavila pod platneno cev, ki dovaja zrak iz višave, ker drugače ne bi mogla strpeti v tem prostoru. Vseh kurjačev je bilo dvanajst. Štirje so imeli po dve uri službe, na to pa štiri ure počitka; tako so se vrstili neprenehoma. Vsi kurjači so bili mladi, nobeden še ni imel dvajset let, bili so vsi iz Pomorja (Pommern). Bili so lepi, veliki, vitki mladeniči, toda vsem se je poznala velika utrujenost na obrazu, ker hujšega napora si je težko misliti, kaker biti za kurjača na veliki ladji.

Z inženirjem sva ostala prav malo časa pred pečmi, na to pa me je gospod peljal po tunelu v dnu ladje prav do njenega konca; sredi tunela teče vreteno, ki nosi propeler ali vijak.

„Pazite na propeler!“ mi zakliče inženir, ker sem prišel preblizu osi, ki nosi propeler, in je bilo nevarno, da bi me bila zgrabila. Vreteno je bilo debelo, kakor človeški život in se je v hitri naglici vrtelo; bilo je z oljem zelo namazano. Na to sva prehodila vse spodnje prostore ladje, pregledala razne shrambe za živež, velike zaloge premoga, vodnjake za pitno vodo, sploh vse prostore, kamer smejo samo mornarji in ključavničarji, ki mažejo razne stroje in pogosto te prostore pregledujejo in popravljajo, kar je radi varnosti neobhodno potrebno. Če je treba že na suhem streho pri hiši vedno popravljati, koliko bolj je treba pri veliki ladji neprenehoma preiskavati dno in stene ladje, da se nepričakovano ne naredi odprtina v steno, ker bi bilo pač zelo težko, skorej nemogoče na morju luknje mašiti. Zato pa mora vsaka ladja, ko pride v domačo luko v dok, to je velikansko pripravo, ki vzdigne celo ladjo iz vode. Na to jo osnažijo zunaj in znotraj vsake nesnage, jo na novo prevlečejo z barvo, pritrdijo vse vezi in vijake; tako je parobrod zopet pripravljen za vožnjo za kake štiri mesece. Ko bi pa ne imeli tolike skrbi za popravo ladij, bi se jih še veliko več potopilo, kakor se jih v resnici. Ko sva pozno popoldne končala pregledovati ladjo, sem bil popolnoma utrujen, pa vendar zadovoljen, da sem enkrat pregledal velik parobrod od vrha do tal in sem se dobremu inženirju prav lepo zahvalil za veliko postrežljivost.

(Dalje prih.)

Razgled po serafinskem svetu.

Preč. p. provincijal dr. Regalat Čebulj je za nekaj časa odpotoval v Ameriko na vizitacijo sobratov oz. tudi na misijon v Čikago in na evharistični shod. Želimo mu srečno pot tja in nazaj!

Iz tolminske skupščine na Goriškem. Naša skupščina je štela koncem leta 1925, skupno 178 članov. Lani (1925) je bilo 7 na novo sprejetih, 15 novincev je pa napravilo obljube, eden ud je pristopil iz druge skupščine. „Cvetja“ dobiva 32 izvodov. Denarne stiske so res velike, a želimo, naj se še bolj oklenejo tretjerednega glasila, da se bo gorečnost še bolj pospešila. — Letos je 7 članic napravilo obljube, — Sobratje in sosesre! Mi Vas pozdravljamo želeč Vam vztrajnosti in sè sv. očetom Frančiškom: Mir in vse dobro!

Za sedmo stoletnico smrti sv. Frančiška se pripravljajo po vsem kat. svetu. Omenili smo že na drugem mestu, da zidajo sv. Frančišku na čast cerkve v treh krajih: v Cirihi v Švici, v Parizu na Francoskem in Slovenci v Šiški (VII. okraj Ljubljane). V Firencah nameravajo ustanoviti katoliško vseučilišče za Frančiškov jubilej, kakor je imajo v Milanu. Lepe spominike mu bodo postavili v več mestih (Rim, Milan). V Rimu bodo na vseučilišču ustanovili posebno mesto za profesorja, ki bo posvetil svoje moči študiju

sv. Frančiška; tudi posebno knjižnico hočejo ustanoviti v ta namen. — Sv. oče Pij XI, ki je sam tretjerednik že nad 50 let, je ob priliki proglasitve sv. leta za celi svet, mej drugim tudi rekel (14. dec. 1925): „Zelo Nas veseli, da se duh molitve in milosti širi po svetu; pri tem nam hiti naproti ko oznanjevalec in posredovavec Serafin Asiški. Ko sveto leto zaključujemo, glejte se že naznanja vesoljnemu svetu sedma stoletnica smrti dragega sv. Frančiška, že se gibljejo in sveto tekmujejo v pripravljanju, da bi jo na dostojen in slovesen način obhajali. In gotovo je ne moremo bolj dostojno obhajati kaker s tem, da z nova vnamemo po celem svetu onega duha pokore, sprave, posvečenja in miru, ki je bistveni namen svetega leta in je tudi pravi pristni duh frančiškanski. Tako se bo dvojno obhajanje menjaje izpopolnilo in se bodo pomnožile dobrote v dušah in v ljudstvih.“ — Če poleg tega še omenimo, da mislijo v Asizu postaviti veliko tretjeredno hišo za vse narodnosti z napisom: Pax et bonum t. j. Mir in vse dobro, smo za sedaj omenili, kar nam je znanega.

Belgijski kardinal Mersijé (Mercier), učen in pobožen mož, ki je umrl 23. jan. t. l., je bil nad 50 let zgleden tretjerednik. Umril je popolnoma ubožen, pa ko pravi junak krščanstva. Veliko se je trudil, da bi uglasil pot anglikanom v katoliško cerkev in pripravil vzhodne razkolnike (Ruse) na združitev s Kristusovo cerkvijo. Za ljubljeno Belgijo se je v zadnji vojski odločno potegoval, ker mu je bila resnica nad vse. Nekaj časa je bil, ko je kralj moral bežati, celo kraljevi namestnik. Pa pravijo, da so v tretjem redu samo stare ženice. — V tretjem redu so večinoma samo junaki!

Dopisi.

Iz Tolmna. Resnemu postnemu času primerno je obhajal v krogu najbližnjih duhovnih sobratov in prijateljev dne 26. marca t. l. šestdesetletnico svojega rojstva eden najzaslužniših mož v Julijski Benečiji monsinjor, Ivan Rojec, častni kanonik, dekan in župnik v Tolminu. Goriški rojaki bodo njegovo ime ohranili med prvimi imeni, kulturno-gospodarski zgodovinar mu bo odmeril eno najodličnejših mest med goriškimi delavci, a nič manj bližji njegove ime ko zvestega sina sv. Frančiška. Rojen je bil v Trstu dne 26. marca 1866. Gimnazijo in bogoslovje je dovršil v Gorici; dne 8. septembra 1890. je prejel sv. mašniško posvečenje. Želja pokojnih starišev se je izpolnila; ob rojstvu je namreč že njegova dobra in verna mati storila sklep, da ga hoče dati študirati za duhovnika. Že ko dijak je rad zahajal med samostanske zidove in je bil tudi pozneje vedno v tesnih stikih s sinovi sv. Frančiška, ki so našli v njem zvestega prijatelja in dobrotnika. Eno leto je služboval ko duhovni pomočnik v Solkanu, nato je nastopil samostojno kuracijsko mesto v Biljah, leta 1907. je bil imenovan za župnika v Mirnu. 1915. je nastopil službo dekana in župnika v Tolminu. Kako pri srcu mu je bil verski prerod povsod, pričajo mnogoštevilne dekliške Marij. družbe, katoliška izobraževalna društva, Orel v Mirnu. Da so prišli misijonarji č. gg. lazaristi na Grad pri Mirnu, to je največ sad njegovega prizadevanja. Koliko duš je našlo že na Gradu svojo tolažbo! Svoji

sedanji fari je v kratki dobi po vojni oskrbel dva sv. misijona, prevzel je nase breme sijajno vspelega evharističnega shoda v Tolminu. Ko vneti sin sv. Frančiška je imel vedno srce za trpina, to pričajo njegove gospodarske ustanove, s katerimi je hotel lajšati bedo in pomagati zatiranim. Kedo bi mogel našteti vse dobrote, ki jih je sam begunec izkazoval beguncem, koliko prošenj, koliko uspešnih posredovanj je izvršil pri najvišjih mestih, ki so mu bila dostopna kot deželnemu poslancu goriške dežele. S prav posebno hvaležnostjo pa moramo omeniti, da je zbral v skupščino III. reda raztresene sobrate in sestre v Tolminu in jim je z novo skupščino odprl zopet vrata novih milosti. Vsemogočni in njegov zvesti služabnik sv. Frančišek naj ga podpirata v težki službi in ohranita nam pri krepkem sedanjem zdravju.

Z. S.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo:

I. M. G. se priporoča presv. S. J, žalostni M. B, sv. Jožefu in sv. Mali Tereziji za ozdravljenje hude živčne bolezni in da bi srečno prestala operacijo. Če me Bog usliši, obljubim javno zahvalo in kako dobro delo v prid tretjemu redu. — K. B. priporoča sv. Jožefu, sv. Antonu in sv. Mali Tereziji neko osebo, da bi opustila pijančevanje; priporoča tudi, da bi dobila primerno stanovanje. Če bo uslišana, obljubi zahvalo. — Neka tretjerednica priporoča svoje sorodnike, da bi se spreobrnili. — M. Starman priporoča sebe in svoje otroke za vse dušne in telesne potrebe.

II. Rajni udje skupščin:

1. **Ijubljanske**: Ana Kožar, Jerica Korelj, Mrjt. Zupančič (iz marib. sk.), Marija Ambrož, Mar. Fister, Mar. Koman, Neža Prašnikar, Hel. Krivic.

2. **Brezjanske**: M. Miheljevec, Marjn. Šolar, M. Finžgar, M. Keršič, Ana Zorman, vse iz Podbrezja, M. Dežman in Rihtaršič z Brezja, M. Logar iz Bistrice.

3. **komendske**: Mar. Štebe, Mrjn. Zabret, Katr. Kern, Mar. Hacín, Fr. Koritnik, Mrjn. Kozel, Neža Pirnat, Mar. Benda, Mar. Zupan, Janez Sirc.

4. **novomeške**: Ana Pavlin. Fr. Mihelič, Mar. Avsec, Jožefa Knafelc, M. Avžin.

5. **viške**: Fr. Novak, Terz. Vrtačnik, izredno dobri tretjerednici.

6. **svetotrojiške**: Sv. Ana: Pavel Ferlinc. — Sv. Anton: Ana Simonič, M. Vršič. — Sv. Barbara: M. Mulec. — Sv. Benedikt: Amalija Dokl, M. Ratar, Barb. Frank, Kat. Čuček. — Sv. Bolfenk: Antonija Braček, Jakob Čuček. — Negova: Frančiška Šmigovc, Alojzija Kocbek + pri Sv. Pet. pri Mariboru. — Sv. Trojica v Slov. gor.: Lovro Padovnik, Ivana Wjzjak, M. Kušenik, Kat. Golob, M. Krambergar (50 let v 3. r.), Magdalena Borko, Marjeta Škof (63 let v 3. r.). — Sv. Ropert: Elizab. Golob, Alojz Šegula. — Sv. Pet. pri Radg.: Ivana Vreča. — Polenšak: M. Bec. — Mala Nedelja: Ivana Bohanec. —

6. **tolminske** na Goriškem iz l. 1925: Ktr. Leban, M. Gaberšček, Mrjn. Kavčič, Trz. Šavli, Ana Sivec, Ktr. Kenda, Jožef Tisovec, zelo zgleden tretjerednik, ki je umrl svetniške smrti, katero je sam napovedal; bil je 45 let v III. r.

III. pok. armade sv. Križa: Neža Lahovnik, Hel. Orožem, Ježovnik.

Zahvala za uslišano molitev.

Gregor Jeralič iz Sveč na Koroškem se zahvaljuje presv. S. J. in M, sv. Erazmu in sv. Mali Tereziji za srečno operacijo. — Frančiška Kryl dev. Mariji, sv. Gabrijelu, sv. Frančišku Sr., in Ksav, sv. Tereziji od Deteta Jezusa in sv. Jožefu za srečno prestano operacijo in za rešitev iz težje operacije. — A. Č. iz M. Jezusu in Mariji, svetim Jožefu, Ani, Antonu in Mali Tereziji za ozdravljenje težke bolezni v nogah. — Obrnila sem se na sv. Malo Terezijo za pomoč, ker niso nobena zdravila pomagala. Ona je takoj pomagala; zato se srčno zahvaljujem, kaker sem obljubila. Neža Kastrevc z Viča. — Ker sem obljubila in sem bila v važni zadevi uslišana, se tu javno zahvalim sv. o. Frančišku in mali „mali cvetki“ sv. Tereziji. R. Žigert.

Natis dovolil: P. Regalat Čebulj, prov. — Vredil p. Salvator Zóbec v Ljubljani.

Tiskarna Ant. Slatnar v Kamniku.

mali oficij bl. D. M., ki je prava molitev tretjerednikov itd. itd. — ljubljanski to molitev že javno v cerkvi skupno molijo. — Popraševali ste po taki knjigi, ne čakajte, da bi se v zalogi oprasila. Stane v platno vezana 20 Din, boljše 25 D, sè zlafo obrezo 30 Din. Naročite jo pri naslovu: Cvetje, Frančiškanski samostan Ljubljana.

2. **Sprejemnice** za tretji red dobite po 2 Din.

3. **Red za ljudi živeče mej svetom.** Stane nevezan 5 Din.

Novosti iz književnosti, ki jih priporočamo:

Pesmi za skupščine III. reda vglasbil in sv. Frančišku ob 700 letnici smrti posvetil P. Hugolin Sattner. Ljubljana 1926. Založil III. red v Ljubljani. — Takih pesmi: za shode, za dan sprejema in obljub ste že davno želeli in smo jih zelo pogrešali. Zdaj jih imate. Pet pesmic je: v čast sv. Frančišku, sv. Ludoviku, sv. Elizabeti za shode, ena za slovesnost sprejema, druga (peta) za obljube. Vglasbil je te pesmice p. Hugolin. — Dobijo se pri upravnistvu Cvetja po 5 Din.

16 evharističnih pesmi je vglasbil g. V. Vodopivec za mešan zbor, prodaja jih Katoliška knjigarna v Gorici. Porabo teh pesmi pri službi božji je dovolil goriški ordinarijat, cena ni označena, glasov ni. — Pesmi so vobče lahke, prikupljive, melodijozne, za ljudstvo zelo prikladne. Ker je zbirka bogata (16), si vsak more izbrati, kar mu dopade. Pesmi priporočamo.

Molite bratje! Molitvenik povzet deloma iz spisov sv. Janeza Vianneya. V Ljubljani 1925. Založila jugoslovanska knjigarna. — Obsega 233 strani in ima več molitev z velikim debelim tiskom ter stane v platno vezan 20 Din, v zlati obrezi 30 Din, v fini vezavi 52 Din.

Štiri leta v ruskem ujetnistvu. V dodatku: Pregled zgodovine ruskega naroda. Napisal in založil Josip Grdina 1925. Komisijska zaloga jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. — Obsega 454 strani, kjer popisuje zelo domače, poljudno in mikavno dogodke v ujetnistvu, omenja na kratko poglobitno o boljše vizmu in pravoslavju ter o raznih mestih in krajih itd. 154 strani je pa pregled ruskih vladarjev in zgodovine. Knjiga je zelo mikavna; zdi se nam približno tako pisana, kaker popisuje p. Adolf svoje „Spomine v našem Cvetju. Stane 80 Din. broš., 100 Din vezana.

Darovi.

Za novo cerkev sv. Frančiška v Šiški. (v din.) Nabrali so: č. P. Berard v Brežicah 2.000, Kacjan K. 660, č. P. Odilo 650, č. P. Anton 300, č. P. Evgen v Aleksandriji 268, samostan Maribor 240 in 50; Darovali so; Ljud. posojiln. 8.000, pok. Al. Zajc 2000, Fr. Zajec Aleksandrija 280, č. Dr. Trdan 250, Pirc K. 200, prč. g. kan. Al. Stroj 200. — po 100: M. Košec, Mons. Zupan, prof. Kržišnik, č. Dr. Perne, g. Kosler, I. Malovrh; č. g. V. Bernik 40. tretji red v Selcih 55-50, J. Prašnikar 110, g. J. Duklič 25, Beričič 50, Martinčič 30, Strašek 50, Zupan R. 25, Černilec L. 30, Medved T. 40, Koprivnik M. 25, Šubic I. 80, Goli Fr. 100 lir. Več neimenovanih večje in manjše zneske. — P. voditelju so izročili za strop: Rožanc Roza nabrala 100, odbor tretjega reda za god 1000, Mirše Meta 280, † F. L. 50, N. po p. Gvidu 350, Soklič Anica 100, Sestri Wizijak iz Brazillije 713, Jos. P. iz Amerike 1239, L. U. na blok 1000, Več družih udov ljublj. skupšč. večje in manjše zneske. Bog plačaj vsem po priprošnji sv. Fr.!

Za kruh sv. Ant.: Neža Zupan 10, Več neimenovanih razne zneske.

Za franč. misijone: Maribor za l. 1925: 4249 Din; Vič 1120 Din; iz Novegamesta za fr. m. na Kitajskem: 971 D. 75 p.; iz Komende 70 Din; iz Tržiča 62 Din; Ivana Malovrh 100 Din., Neim. gospod 50 Din.

Vse patre in gospode voditelje tretjerednih skupščin v Sloveniji prosimo, da pošljejo do 15. majnika v zv. 3-4 naprošene **podatke za statistiko tretjega reda.**

Tretjeredne vaje za maj in junij 1926.

Ljubljana: M. shod: 16. majnika ob 3. pop. in 20. junija ob polu 5. url pop.; za zadržane: naslednji dan ob 5. zj. v dvorani. — Poduk za novince: 23. maja ob 4. in 27. junija ob 4. pop. — Odborna seja: za moške na dan shodov ob 10. dop.; za ženske: 16. maja po shodu in 29. junija po litanijah. — Sprejem novih udov in obljube novincev: 23. maja po litanijah točno ob polu štirih. — **Maribor:** M. shod: 13. maja in 29. junija. — **Novomesto:** M. shod: tretjo nedeljo v mesecu ob polu 4. pop.; V majniku sprejem novih udov, junija posvetitev presv. S. J. — **Sv. Trojica:** M. shod: 13. maja in 29. junija ob 2. pop. — **Brežice:** M. shod: V majniku bo izredno tretjo nedeljo t. j. 16. majnika, v juniju zopet po navadi 27. junija. — **Brezje:** M. shod: 16. maja in 20. junija ob 8. sè sv. mašo; vsako prvo nedeljo je skupno sv. obhajilo, molitv. ura pa 2. in 4. ned. v mesecu.

Rimsko-serafinski koledar za leto 1926.

Maj.

Junij.

1 S		Sv. Filip in Jakob ap.	1 T	P.O.	Bl. Herkulan, Fel. Jan., 1. 3. r.
2 N		4. po velikinoči, Sv. Atanazij	2 S	PO, Čm.	Bl. Humilijana, 3. r.
3 P		Najdenje sv. Križa.	3 Č	VO, PO.	Presv. Rešnje Telo
4 T		Sv. Monika	4 P		mej osmino
5 S		Sv. Pij V. pap.	5 S		mej osmino. Sv. Bonife., šk.
6 Č		Sv. Janez pred lat. vrat.	6 N		2. pobink. Sv. Norbert, šk.
7 P		Sv. Stanislav, šk. m.	7 P		mej osmino. Bl. Baptista, 2. r.
8 S		Prikazanje sv. Mih.	8 T		mej osmino
9 N		5. po velikinoči, Sv. Greg. Nz.	9 S		mej osmino. Sv. Primož in Fel.
10 P		prošnji. Osmina najd. sv. Križa	10 Č		osmina presv. R. T.
11 T	Čm.	prošnji. Bl. Jul. Ladsl. Vivaljd	11 P	VO, PO.	Presv. Srce Jez. Sv. Barnaba
12 S		prošnja. Sv. Nerej in tov. m.	12 S		Sv. Jan. od sv. Fak.
13 Č	VO, PO.	Vnebohod. Sv. P. Regalat 1. r.	13 N	P.p.	3. pobink. Sv. Anton Pad.
14 P		Bl. Petronila 2. r. Sv. Bonfe.	14 P		Sv. Bazilij, c. uč.
15 S		Sv. Janez Delasal	15 T	Čm.	Bl. Jolenta, 2. r. Sv. Vid.
16 N		mej osmino. Sv. Ubald	16 S	Čm.	Bl. Gvid Kortonski, 1. r.
17 P	P.O.	Sv. Paškal B. 1. r.	17 Č		Molt. in sv. m. od dneva
18 T	P.O.	Sv. Feliks, 1. r.	18 P		Sv. Eufrem, c. uč.
19 S	P.O.	Sv. Ivo, 3. r.	19 S		Sv. Julijana F. Sv. Gervazij in P.
20 Č	P.O.	osmina. Sv. Bernardin, 1. r.	20 N	P.O.	4. po bink. Bl. Mihelina, 3. r.
21 P	P.O.	Bl. Teofil, Krišpin, Benv. 1. r.	21 P		Sv. Alojzij
22 S		vilija. post.	22 T		Sv. Pavlin, šk.
23 N	VO, PO.	Binkošti	23 S		vilija
24 P		binkoštni	24 Č	P.O.	Sv. Janez Krst.
25 T	Čm.	binkoštni	25 P		Sv. Viljem, op.
26 S	P.O.	kvatrna. Bl. Mar. Ana, 3. r.	26 S		Sv. Janez in Pavel, m.
27 Č		binkoštni. Sv. Beda, c. uč.	27 N		5. pobink. Bl. Benv., 1. r.
28 P		kvatrna. Sv. Avguštin, šk.	28 P		Sv. Irenej, šk.
29 S		kvatrna. Oficij: „mej letom“	29 T	VO, PO.	Sv. Peter in Pavel, ap.
30 N	VO, PO.	Presv. Trojica. Sv. Ferdin.	30 S		Spomin sv. Pavla
31 P	P.O.	Posveč. c. sv. Fr. Sv. Angela			

VO = vesoljna odveza, PO = popolni odpustek, Čm = sv. maša v črni barvi.